

Lärarytbtldning vid högtoko-
lorna i Karlskrona/Ronneby,
Mälardalen, Kristianstad
och Södertörn

Läroarutbildning vid hög-
skolorna i Karlskrona/
Ronneby, Mälardalen,
Kristianstad och
Södertörn

Högskoleverket • Birger Jarlsgatan 43 • Box 7851, 103 99 Stockholm
tfn 08-453 70 00 • fax 08-453 70 50 • e-post hsv@hsv.se • www.hsv.se

**Läroarbuddning vid högskolorna i Karlskrona/Ronneby, Mälardalen,
Kristianstad och Södertörn**

Producerad av Högskoleverket i november 1998

Högskoleverkets rapportserie 1998:30 R

ISSN 1400-948X

ISRN HSV-R--98/30--SE

Innehåll: Avdelningen för utvärdering och kvalitetsarbete

Grafisk form: Högskoleverkets informationsavdelning

Tryck: Printgraf, Stockholm, november 1998

Innehållsförteckning

Förord	5
Sammanfattning	6
Summary	7
Bakgrund	9
Kriterier	13
De sakkunnigas yttrande	17
Högskolorna i Karlskrona/Ronneby och	
Mälardalens Högskola	18
Missivskrivelse	18
Beskrivning av Högskolan i Karlskrona/Ronneby	19
Förslag och motivering – Högskolan i Karlskrona/Ronneby	25
Beskrivning av Mälardalens Högskola	27
Förslag och motivering – Mälardalens Högskola	33
Högskolan Kristianstad	35
Missivskrivelse	35
Beskrivning av Högskolan Kristianstad	36
Förslag och motivering – Högskolan Kristianstad	45
Södertörns högskola	47
Missivskrivelse	47
Beskrivning av Södertörns högskola	48
Förslag och sammanfattande bedömning.	60
Högskoleverkets beslut	63
Ansökan om rätt att utfärda gymnasielärarexamen vid Högskolan Karlskrona/Ronneby	64
Ansökan om rätt att utfärda grundskollärarexamen med inriktning mot årskurserna 4–9 och gymnasielärarexamen vid Mälardalens högskola	66

Ansökan om rätt att utfärda gymnasielärarexamen vid Högskolan Kristianstad	68
Ansökan om rätt att utfärda grundskollärarexamen med inriktning mot undervisning i årskurserna 4–9	70

Förord

Högskoleverket prövar sedan den 1 juli 1995 rätten att ge examen. Verket beslutar om examensrätt för högskolor med offentlig huvudman och yttrar sig till regeringen i fråga om examensrätt för enskilda utbildningsanordnare.

I denna rapport redovisas prövningar av rätt att utfärda gymnasielärarexamen vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby, Mälardalens högskola och Högskolan Kristianstad samt prövningar av rätt att utfärda grundskollärarexamen med inriktning mot undervisning i årskurserna 4–9 vid Mälardalens högskola och vid Södertörns högskola.

Prövningarna genomfördes under hösten 1997 och våren 1998.

Prövningarna av examensrätt vid högskolorna i Karlskrona/Ronneby, Mälardalen och Kristianstad har genomförts av rektor Lars Haikola (ordförande), Lärarhögskolan i Malmö vid Lunds universitet, professor Bengt-Erik Andersson, institutionen för barn- och ungdomsvetenskap, universitetslektor Lars-Erik Bjessmo, institutionen för samhällsvetenskap och humaniora samt prorektor Astrid Pettersson samtliga tre från Lärarhögskolan i Stockholm. Prövningen av Södertörns högskola har genomförts av rektor Lars Haikola (ordförande), tf. professor Christina Gustafsson, Uppsala universitet, Svend Pedersen, f.d. universitetslektor vid Lärarhögskolan i Stockholm, universitetslektor Folke Vernersson, Linköpings universitet. Utredare Stefan Odeberg, Högskoleverket har varit sekreterare vid prövningarna av högskolorna i Karlskrona/Ronneby och Mälardalen medan utredare Iréne Häggström, Högskoleverket, har varit sekreterare vid de återstående prövningarna.

I rapporten redovisas de sakkunnigas yttranden och Högskoleverkets beslut.

Hans Jalling
tf. generaldirektör

Sammanfattning

Ansökningar om rätt att utfärda grundskolläraryxamen och gymnasieläraryxamen vid fyra högskolor

I denna rapport redovisas prövningar av examensrätt för högskolorna i Karlskrona/Ronneby, Mälardalen, Kristianstad och Södertörn.

Prövningarna, som här avser rätt att utfärda grundskolläraryxamen och gymnasieläraryxamen, syftar till att bedöma en högskolas förutsättningar att utfärda en viss examen.

Vid prövningarna anlitas externa sakkunniga. Ett besök görs på lärosätet där de sakkunniga träffar bl.a. rektor, lärare och studenter. De sakkunniga granskar också bibliotek, lokaler, utrustning m.m. De sakkunniga utgår i sin bedömning från ett antal kriterier som etablerats i samband med examensrättsprövningarna. Kriterierna har varit organisation och ledning, ämnesdjup och ämnesbredd, lärarkompetens, kompetensutveckling, samband mellan utbildning och forskning, praktisk-pedagogisk utbildning, examensarbete, utvärdering och kvalitetssäkring, samverkan med fältet, lokaler och utrustning, bibliotek och litteratur, informationsteknik, internationalisering samt kritisk och kreativ lärarutbildningsmiljö.

I rapporten beskrivs den sökande högskolan utifrån vart och ett av dessa kriterier. De sakkunnigas granskningar och Högskoleverkets beslut redovisas.

De sakkunniga anser att kraven för den sökta examensrätten uppfylls för tre av prövningarna medan två inte helt når upp till de krav som ställts för att få utfärda den sökta examen.

Högskoleverket har vid samtliga fem prövningar beslutat i enlighet med gruppens förslag.

För de två högskolor som inte helt uppfyller kraven välkomnar Högskoleverket förnyade ansökningar när förstärkningar av förutsättningarna genomförts.

Summary

Applications for the right to award the degree of Bachelor of Education for the Compulsory School and the degree of Master of Education for the Upper Secondary School submitted by four university colleges

The National Agency for Higher Education considers applications for the right to award degrees and diplomas. It takes decisions on such applications from publicly maintained universities/colleges and submits opinions to the Government on applications from private organizers of higher education.

The report presents the Agency's reviews of the applications for the right to award the degree of Master of Education for the Upper Secondary School submitted by the University College of Karlskrona/Ronneby, University College of Mälardalen and Kristianstad University College and of the applications for the right to award the degree of Bachelor of Education for the compulsory School, primarily for teachers of the 4th to 9th forms submitted by University College of Mälardalen and the University College of South Stockholm.

Assessments were made during the autumn of 1997 and the spring of 1998 with a view to establishing the university colleges' qualifications for awarding the degrees in question.

External experts are engaged for the purposes of such assessments. They visit the university/college and meet the Vice-Chancellor, teachers and students, among others. They also study the libraries, premises, equipment etc. They base their assessment on a number of criteria that have been established for the purposes of these assessments, i.e.: organization and management, the depth and breadth of subjects on the curriculum, the teachers' qualifications, the in-service training that is provided, the relationship between education and research, training in educational methods, degree/diploma projects, evaluation and quality assurance, cooperation with the field, premises and equipment, libraries and literature, information technology, internationalization, and a critical and creative teacher training environment.

The report describes the applicant university colleges on the basis of each of these criteria and presents the experts' reports and the decisions of the National Agency for Higher Education.

The experts concluded that the requirements for the right to award degrees were satisfied by three of the applicants, while the other two did not in all respects satisfy the requirements for the right to award the degrees in question.

The opinions submitted by the National Agency for Higher Education concurred in all five cases with those of the Evaluation Group. The Agency welcomes new applications from the two university colleges that failed to satisfy the requirements when they have taken the necessary measures to upgrade their resources.

Bakgrund

Rapporten behandlar följande ansökningar:

- Ansökan från Högskolan Karlskrona/Ronneby om rätt att utfärda gymnasielärarexamen.
- Ansökan från Mälardalens högskola om rätt att utfärda grundskollärary-examen med inriktning mot undervisning i årskurserna 4–9 samt gymnasielärarexamen.
- Ansökan från Högskolan Kristianstad om rätt att utfärda gymnasie-lärarexamen.
- Ansökan från Södertörns högskola om rätt att utfärda grundskollärary-examen med inriktning mot undervisning i årskurserna 4–9.

Ansökningarna från Högskolan Karlskrona/Ronneby och Mälardalens högskola har behandlats under hösten 1997 medan ansökningarna från Högskolan Kristianstad och Södertörns högskola har behandlats under våren 1998.

Ur högskolelag och högskoleförordning

I § 2 i högskolelagen SFS 1992:1434 1 kap. "Inledande bestämmelser" sägs:

Staten skall som huvudman anordna högskolor för:

1. utbildning som vilar på vetenskaplig eller konstnärlig grund samt beprövad erfarenhet, och
2. forskning och konstnärligt utvecklingsarbete samt annat utvecklingsarbete.

Högskoleförordningen (bilaga 3) anger de krav som skall uppfyllas av den som erhåller *grundskolläraryexamen*.

Omfattning

Examen med *inriktning mot undervisning i årskurserna 1–7* uppnås efter fullgjorda kursfordringar om sammanlagt 140 poäng. Examen med *inriktning mot undervisning i årskurserna 4–9* uppnås enligt följande alternativ efter fullgjorda kursfordringar.

Alternativ 1

Om sammanlagt minst 180 poäng. I huvudämnet ställs krav på minst 60 poäng ämnesstudier och i övrigt/övriga undervisningsämne/n minst 40 poäng. När bild eller musik ingår ställs krav på minst 80 poäng i dessa ämnen. Om hemkunskap, idrott, slöjd eller svenska ingår ställs krav på minst 60 poäng i dessa ämnen.

Alternativ 2

Om sammanlagt 140–180 poäng huvudsakligen enligt den utbildningsplan för grundskollärautbildning som gällde den 30 juni 1993 (UHÄ 1988-05-31).

Den praktisk-pedagogiska delen av utbildningen omfattar alltid minst 40 poäng. För att erhålla grundskollärexamen skall studenten ha fullgjort handledd praktik. I examensbeviset skall anges för vilken undervisning utbildningen är avsedd.

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap. 9 § högskolelagen)

För att erhålla grundskollärexamen skall studenten ha:

- goda och för läraruppgiften relevanta ämneskunskaper,
- de kunskaper och de färdigheter som behövs för att som lärare förverkliga skolans mål och medverka i utvecklingen av grundskolans verksamhet,
- god självkänedom och social kompetens och därigenom förmåga att bedriva lärararbete samt att i samarbete med andra lösa de i skolan förekommande uppgifterna,
- sådana insikter i pedagogik, specialpedagogik, didaktik, psykologi och metodik som krävs för att bedriva den undervisning som utbildningen är inriktad mot och lösa normala elevvårdsproblem i skolan,
- förmåga att belysa allmänmänskliga och övergripande frågor som t.ex. existentiella och etiska frågor, jämställdhetsfrågor, miljöfrågor samt internationella och interkulturella frågor,
- förmåga att använda datorer och andra informationstekniska hjälpmedel för egen inläring och kunskap om hur dessa hjälpmedel kan användas i undervisningen av barn och ungdomar/elever,
- redovisat ett examensarbete i vilket ingår att relatera de vetenskapliga teorier studenten blivit förtrogen med till de kommande arbetsuppgifterna.

För att erhålla grundskolläraexamen med inriktning mot undervisning i årskurserna 1–7 skall studenten därutöver ha:

- särskild kännedom om grundläggande läs- och skrivinläring och/eller om grundläggande matematikinläring.

Härutöver gäller de mål som respektive högskola bestämmer.

Högskoleförordningen (bilaga 3) anger även de krav som skall uppfyllas av den som erhåller *gymnasieläraexamen*.

Gymnasieläraexamen utfärdas för undervisning i kärnämnen och/eller karaktärsämnen. För examen krävs dels ämnesstudier och/eller relevant yrkesutbildning och yrkeserfarenhet, dels praktisk-pedagogiska studier.

Omfattning

Examen uppnås efter fullgjorda kursfordringar om sammanlagt minst 180, 160, 100 eller 40 poäng. I kursfordringarna ingår en praktisk-pedagogisk del vilken avser det ämne eller de ämnen som ingår i examen och vilken alltid omfattar minst 40 poäng. Beroende på val av ämneskombination eller ämne krävs därtill fullgjorda kursfordringar enligt något av följande alternativ:

Alternativ 1 (minst 180 poäng)

Ämnesstudier om minst 80 poäng för undervisning i ett kärn- eller karaktärsämne samt ämnesstudier i ett andra kärn- eller karaktärsämne om minst 60 poäng.

Alternativ 2 (minst 160/100 poäng)

Ämnesstudier om minst 60 poäng för undervisning i ett kärn- eller karaktärsämne samt relevanta yrkesinriktade högskolekurser om minst 60 poäng för undervisning i ett karaktärsämne. Därtill krävs omfattande yrkeserfarenhet. Om relevanta yrkesinriktade högskolekurser inte finns kan dessa ersättas med någon annan relevant yrkesutbildning.

Alternativ 3 (minst 100/40 poäng)

Relevanta yrkesinriktade högskolekurser om minst 60 poäng för undervisning i ett karaktärsämne. Därtill krävs omfattande yrkeserfarenhet. Om relevanta yrkesinriktade högskolekurser inte finns kan dessa ersättas med någon annan relevant yrkesutbildning.

När moderna språk, naturkunskap, praktiskt–estetiskt ämne, samhällskunskap eller svenska ingår i något av alternativen krävs minst 80 poäng i ämnet. Normalt krävs ämnesfördjupning till minst 60-poängsnivån. I naturkunskap, samhällskunskap och svenska krävs dock endast ämnesfördjupning till minst 40-poängsnivån i ett av de ingående ämnena.

I moderna språk krävs för läraryrket relevant, kommunikativ förmåga samt förtrogenhet med och erfarenhet av språkområdets kultur och vardagsliv. För att erhålla gymnasieläraryxamen skall studenten ha fullgjort handledd praktik.

I examensbeviset skall anges för vilken undervisning utbildningen är avsedd.

Mål (utöver de allmänna målen i 1 kap. 9 § högskolelagen)

För att erhålla gymnasieläraryxamen skall studenten ha:

- goda och för läraruppgiften relevanta ämneskunskaper,
- de kunskaper och de färdigheter som behövs för att som lärare förverkliga skolans mål och medverka i utvecklingen av gymnasieskolans och den gymnasiala vuxenutbildningens verksamhet,
- god självkänedom och social kompetens och därigenom förmåga att bedriva lärararbete samt att i samarbete med andra lösa de i skolan förekommande uppgifterna,
- sådana insikter i pedagogik, specialpedagogik, didaktik, psykologi och metodik som krävs för att bedriva den undervisning som utbildningen är inriktad mot och lösa normala elevvårdsproblem i skolan,
- förmåga att belysa allmänmänskliga och övergripande frågor som t.ex. existentiella och etiska frågor, jämställdhetsfrågor, miljöfrågor samt internationella och interkulturella frågor,
- förmåga att använda datorer och andra informationstekniska hjälpmedel för egen inläring och kunskap om hur dessa hjälpmedel kan användas i undervisningen av barn och ungdomar/elever,
- redovisat ett examensarbete i vilket ingår att relatera de vetenskapliga teorier studenten blivit förtrogen med till de kommande arbetsuppgifterna.

Härutöver gäller de mål som respektive högskola bestämmer.

Kriterier

Högskolelagen och högskoleförordningen har varit den naturliga grunden för bedömningen. En fortlöpande diskussion har förts om vilka förutsättningar och kriterier som bör gälla för erhållande av olika examensrätter, vilket har framgått av tidigare rapporter i anslutning till prövningar av lärarexamina.

För vår bedömning har vi formulerat vissa kriterier, som beskrivs och kommenteras vart och ett för sig. Vi ställer upp samma kriterier för bedömning av grundskolläraryxamen och gymnasieläraryxamen. Innebörden av kriterierna blir dock olika. Bland annat med anledning av förordningens högre krav på ämnesdjup för gymnasieläraryxamen bör i detta avseende högre krav ställas på den högskola som ansöker om rätt att utfärda denna examen.

Organisation och ledning

Lärarytbildning är speciell inom högskolan genom att den spänner över flera olika ämnes- och fakultetsområden. Därtill kommer den praktisk-pedagogiska utbildningen. Detta ställer särskilda krav på organisation och ledning av lärarytbildningen. Den risk för splittring som finns genom att många olika delar har skilda organisatoriska, kulturella och ibland även geografiska hemorter, måste motverkas av en tydlig organisation och fast sammanhållen ledning.

Ämnesdjup och ämnesbredd

Den ämneskunskap som en gymnasielärary normalt skall besitta kräver att aktuella ämnen ingående i en gymnasieläraryexamen skall omfatta minst 80 eller 60 poäng. För grundskollärary är motsvarande poängkrav normalt lägre. Den studerande måste ges möjlighet att både bredda och fördjupa studierna inom de aktuella ämnena.

Lärarkompetens

Det måste finnas forskarkompetens på högskolan i ämnet pedagogik. Minst en disputerad (motsv.) lärare i pedagogik skall finnas på högskolan med ansvar för detta ämnesområde inom lärarutbildningen.

Ämnesforskningen är betydelsefull eftersom det vetenskapliga förhållningssättet är grundläggande även inom lärarutbildningen. Det är alltså viktigt att forskningskompetenta lärare undervisar inom denna utbildning. För grundskollärarutbildningen bör det finnas minst en disputerad lärare och för gymnasialärarutbildningen minst två disputerade lärare med adekvat inriktning inom varje ämne.

Kompetensutveckling

Det är viktigt, med tanke på utbildningens kvalitet, att en kontinuerlig uppbyggnad av lärarkompetensen sker. Lärarutbildarna skall ha möjlighet till kompetensutveckling i pedagogik/didaktik. Möjligheter till forskarutbildning skall finnas för icke disputerade lärare. Ett problem vid många högskolor är svårigheten för lärarna att trots nedsättning i tjänst på rimlig tid hinna med en forskarutbildning jämsides med en stor undervisningsbörda. Detta problem måste beaktas.

Samband mellan utbildning och forskning

Vid högskolan skall det bedrivas forskning med direkt relevans för lärarutbildningen. Lärarutbildare skall aktivt ta del i pågående forskningsprojekt. Det skall finnas en vetenskaplig ledning med ansvar för att knyta forskning till grundutbildningen av lärarstudier.

Praktisk-pedagogisk utbildning

Lärarutbildningarna är yrkesutbildningar och specifikt för dessa är den praktisk-pedagogiska utbildningen. En praktikorganisation innefattande riktlinjer för ett samarbete mellan fält och högskola måste finnas. Möjligheter till kompetensutveckling skall erbjudas praktikhandledare på fältet. Av utbildningsplanen skall det framgå hur examinationen av de praktiska momenten sker.

Rutiner för avrädan skall finnas för att kunna tillämpas på de studerande som visar sig mindre lämpliga för läraryrket.

Examensarbete

Examensarbetet skall knyta an till den kommande yrkesverksamheten och bygga på vetenskaplig grund. Handedarkompetens måste finnas för detta. Examensarbetet bör ha sin teoretiska utgångspunkt antingen i pedagogisk/didaktisk teori eller i ämnesstudiernas teori.

Utvärdering och kvalitetssäkring

Det föreligger en skyldighet för högskolor att utarbeta kvalitetsutvecklingsprogram. Lärarutbildningens ställning skall framgå i kvalitetsutvecklingsprogrammen, liksom hur lärarutbildningen skall utvärderas och kvalitetssäkras.

Samverkan med fältet

En väl fungerande lärarutbildning kräver en aktiv samverkan med det omgivande samhället. Denna samverkan bör yttra sig inte bara i en praktikorganisation. Samverkan skall också bestå i att skolor, barnomsorg, företag m.m. kan påverka högskolans utbildning. Rutiner för detta skall finnas.

Lokaler och utrustning

När det gäller lokaler och utrustning för lärarutbildning finns det anledning att beakta inte bara den tekniska utrustning som kan behövas utan också i vilken mån undervisningslokalerna är utformade, möblerade och utrustade så att de ger möjlighet till flexibilitet vid inläring och undervisning. Detta bör gälla inte bara för pedagogikämnet utan också för de ämnesteoretiska studierna. Utbildningen bör tillhandahålla en kreativ inlärningsmiljö. Studenterna bör ha tillgång till moderna välutrustade laboratorielokaler inom de naturvetenskapliga ämnena. Ämnen som bild, musik, idrott och drama kräver adekvata lokaler och speciell utrustning.

Bibliotek och litteratur

Högskolestudier med ett undersökande och probleminriktat arbetsätt och självständiga studier ställer allt större krav på en utvecklad biblioteksfunktion.

Högskolan skall kunna ge biblioteksservice på en vetenskapligt acceptabel nivå. Pedagogisk och didaktisk liksom ämnesteoretisk litteratur skall finnas,

representerande olika synsätt och teorier inom ämnesområdet. Viktigt är att det också finns utländsk facklitteratur och utländska facktidskrifter. Väl fungerande litteratursökningssystem är en nödvändighet. Studenterna skall ha tillgång till läsplatser både för enskilda studier och för arbete i grupp.

Informationsteknik

Informationsteknikens betydelse för samhällsutvecklingen betonas alltmer. Det innebär ett ökande behov av utvecklad kompetens inom skola och lärarutbildning. Studenterna skall ha tillgång till datorer för sina rapporter och examensarbeten. De skall också kunna producera eget undervisningsmaterial och lära sig använda utbildningsprogram. Av vikt är att studenterna får en förtrogenhet med datorer som medel för såväl kommunikation som kunskapsinhämtande och kunskapsförmedling. I detta ingår också att bli medveten om datorns möjligheter och begränsningar i undervisningssammanhang samt att kritiskt granska de undervisnings- och utbildningsprogram som kommer ut på marknaden. Studenterna skall genom utbildningen få erfarenhet av och kompetens att använda datorbaserad informationssökning och kommunikation i sin lärarroll.

Internationalisering

Internationella kontakter och samarbetsprogram samt utbyte av lärare och studenter bör vara utvecklade eller åtminstone planerade för lärarutbildningarna.

Kritisk och kreativ lärarutbildningsmiljö

En stimulerande arbetsmiljö utgör en förutsättning för att högskolans lärare och studerande skall fungera på bästa sätt. Lärarutbildningar måste tillåtas att ha en tydlig profilering, men de studerande skall erbjudas möjligheter att få kännedom om olika inriktningar. De måste få många tillfällen till diskussioner om möjligheter och begränsningar för olika pedagogiska, metodiska och utvecklingspedagogiska synsätt. Högskolan skall också främja personlighetsutvecklingen hos den enskilde lärarstuderanden. Det kan bl.a. ske genom att möjligheter ges till aktiviteter utöver lärarutbildningskurserna. Ett omfattande utbud av ämnen på högskolan möjliggör för de studerande att bredda utbildningen och att bygga broar till andra vetenskapsområden. Det är även viktigt att kontakter finns med andra högskolor och universitet.

De sakkunnigas yttrande

Högskolorna i Karlskrona/Ronneby och Mälardalens Högskola

Missivskrivelse

Till
Generaldirektören
Högskoleverket

Högskolan i Karlskrona/Ronneby har till Högskoleverket ansökt om rätten att utfärda gymnasielärarexamen. Mälardalens högskola har till Högskoleverket ansökt om rätten att utfärda grundskollärarexamen med inriktning mot årskurserna 4-9 och gymnasielärarexamen. Högskoleverket har för dessa prövningar utsett en grupp av sakkunniga med uppgift att avge ett utlåtande till verket. Gruppen har bestått av rektor Lars Haikola (ordförande), Lärarhögskolan i Malmö vid Lunds universitet, professor Bengt-Erik Andersson, universitetslektor Lars-Erik Bjessmo och prorektor Astrid Pettersson, samtliga vid Lärarhögskolan i Stockholm. Biträdande professor Moira Linnarud, Högskolan i Karlstad, har arbetat som expert åt gruppen vid prövningarna av Mälardalens högskola. Utredare Stefan Odeberg, Högskoleverket, har varit gruppens sekreterare.

Högskolornas ansökan med underlagsmaterial för bedömningen har granskats av gruppen. Kompletterande uppgifter har infordrats. Vid besök på högskolorna har gruppen haft samtal med ledning, lärare och studenter.

Ansvariga vid högskolorna har i förväg tagit del av de respektive beskrivningar som görs i yttrandet.

Malmö och Stockholm den 22 november 1997

Lars Haikola Bengt-Erik Andersson

Lars-Erik Bjessmo Astrid Pettersson

Beskrivning av Högskolan i Karlskrona/Ronneby

Allmän beskrivning

Högskolan i Karlskrona/Ronneby bildades år 1989 och består idag av sex institutioner. År 1996/97 hade högskolan ca 2 000 helårsstudenter. Bortåt hälften av dessa fanns inom tekniskt utbildningsområde. Näst störst är samhällsvetenskap följt av humaniora och naturvetenskap. Högskolan har rätt att utfärda magisterexamen inom elektroteknik, företagsekonomi, programvaruteknik, datavetenskap, engelska, maskinteknik, historia och fysisk planering, kandidatexamen, högskoleexamen, högskoleingenjörsexamen samt yrkesteknisk examen.

År 1995/96 utgjorde forskning ca 30 procent av den totala verksamheten vid högskolan. Närmare hälften av denna bedrivs i samarbete med näringsliv och samhälle.

Gymnasieläroutbildning bedrivs redan från och med innevarande läsår vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby. Sex studerande med ämneskombinationer inom svenska, engelska och historia undervisas vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby och examineras vid Högskolan i Växjö.

Sökt lärarutbildning

Högskolan i Karlskrona/Ronneby ansöker om rätt att utfärda gymnasie-läroexamen. I en första fas avses att ge en utbildning omfattande 40 poäng praktisk-pedagogisk utbildning som bygger på tidigare ämnesstudier med engelska, svenska eller historia som huvudämne. Samtliga dessa ämnen finns på högskolan inom institutionen för humaniora. I framtiden avser högskolan även att ge en didaktisk inriktning åt ämnesstudierna. Utbildningen planeras att ges en särskild profil mot användning av IT som verktyg. Högskolan avser att första året ta emot 30 studerande med fullgjorda ämnesstudier inom engelska, svenska eller historia.

Organisation och ledning

Ansvar för den praktisk-pedagogiska utbildningen åvilar ett lärarutbildningsråd. Däri ingår lärare från pedagogiska utvecklingsenheten, institutionen för humaniora, institutionen för datavetenskap och ekonomi samt Blekinge internationella hälsöhögskola. Dessutom ingår studenter och en rektor från en gymnasieskola i lärarutbildningsrådet. Ansvar för ämnesstudierna ligger på institutionen för humaniora. De bägge högskolorna, Högskolan i Karlskrona/Ronneby och Blekinge Internationella Hälsöhögskola, kommer förmodligen att gå samman under år 1998.

Ämnesdjup och ämnesbredd

Engelska ges på 80-poängsnivå med magisterexamensrätt sedan år 1995. På C- och D-nivå ges utbildningen med litterär respektive litteraturvetenskaplig inriktning. På dessa nivåer finns en beredskap att utarbeta kursplaner för såväl en forsknings- som en lärarinriktning. Tillämpad IT används på alla nivåer.

Historia ges på 80-poängsnivå. Under våren beviljades högskolan magisterexamensrätt för ämnet. På B-, C- och D-nivå ges det möjligheter för de studerande att välja en ämnesdidaktisk inriktning.

Litteraturvetenskap ges på 80-poängsnivå. Ämnet prövades för magisterexamensrätt under våren. Förutsättningarna för magisterexamensrätt saknades på grund av bl.a. liten erfarenhet av att ge dessa kurser. Från och med innevarande läsår kommer dock kurser på samtliga nivåer att erbjudas. En koppling till didaktik skulle kunna göras i uppsatsarbetet.

Svenska ges på 40-poängsnivå. Tillsammans med 40 poäng litteraturvetenskap ger det den ämneestetiska kompetensen att undervisa i gymnasieämnet svenska. I ett ämne som svenska finns det utrymme för didaktiska frågeställningar. I uppsatsen har de studerande möjlighet att välja en didaktisk inriktning.

Det bedrivs ej utbildning inom pedagogik på Högskolan i Karlskrona/Ronneby. På Blekinge Internationella Hälsöhögskola finns det pedagogik upp till 40-poängsnivå. Det finns planer att utvidga detta till 80-poängsnivå. Utbildningen är inte begränsad till pedagogik med inriktning på vårdområdet utan avser allmän pedagogik.

Lärarkompetens

I engelska finns det tre disputerade lärare, varav två har amerikansk doktors-examen och tjänstgör som universitetslektorer. Högskolan har inrättat en professur i engelska som för närvarande är besatt som vikariat. Utöver detta finns det en universitetsadjunkt i engelska. Lärarna i engelska bedriver forskning i tjänsten i betydande omfattning.

I historia inom institutionen för humaniora finns det två disputerade universitetslektorer, varav en är docent, och ytterligare en icke disputerad lärare. De har genomgått lärarutbildning.

I litteraturvetenskap/svenska finns det tre disputerade lärare. En av dessa planeras att göra en stor del av sin tjänstgöring inom den praktisk-pedagogiska utbildningen.

I pedagogik finns det en disputerad lärare som dessutom är docent. Högskolan ämnar förlägga en betydande del av dennes arbetstid till den praktisk-pedagogiska utbildningen.

Utöver de ovan nämnda kommer ett antal lärare på högskolan att ingå i IT-relaterade moment i den praktisk-pedagogiska utbildningen.

På Blekinge Internationella Hälsohögskola bedrivs undervisning inom pedagogik. Rektorn på denna högskola är docent i pedagogik. Dessutom finns det två licentiater i pedagogik på denna högskola.

Kompetensutveckling

Pedagogiska utvecklingsenheten planerar en kontinuerlig seminarie- verksamhet för de lärare som är involverade i en framtida lärarutbildning. Där kommer de att utveckla sina pedagogiska färdigheter genom föredrag, diskussion av metodiska skrifter m.m.

Samband mellan utbildning och forskning

I dagsläget finns det ingen pedagogisk forskningsmiljö på högskolan. Det finns inte heller någon ämnespedagogisk forskning. Pedagogiska utvecklings- enheten har i uppdrag att bygga upp den forskningsverksamhet inom det pedagogiska området som idag inte finns.

Praktisk-pedagogisk utbildning

Den praktisk-pedagogiska utbildningen avses utgöra en syntes av pedagogik, didaktik, metodik och praktik. Första terminen riktar sig utbildningen främst mot frågor som är gemensamma för alla lärare. Med detta avses lärarverksamhetens förhållande till eleven, skolan och samhället. Andra terminen inriktas mot de ämnesdidaktiska frågorna. Denna termin avslutas med ett examensarbete omfattande fem poäng. Även externa examinatorer planeras att användas under den praktisk-pedagogiska utbildningen. Den skolförlagda delen av utbildningen ämnas delas upp på de bägge terminerna (6 respektive 9 veckor). En praktikorganisation inkluderande mellan två och fem lärare på varje gymnasieskola i Blekinge är i det närmaste uppbyggd. För dessa praktikhandledare bereds tillfällen till kontinuerliga utbildningsträffar. Examinationen på kurserna inom praktisk-pedagogisk utbildning sker medelst seminariediskussioner, skriftlig och muntlig redovisning samt aktivt deltagande i olika utbildningsmoment. Vid examination av den skolförlagda delen av undervisningen läggs stor vikt vid studerandens engagemang och utveckling.

Studentens utveckling under studietiden följs kontinuerligt. Vid tveksamhet om studerandens lämplighet för läraryrket kommer det att prövas om avrådan bör ske.

Examensarbete

Examensarbetet genomförs inom ramen för praktisk-pedagogisk utbildning och omfattar fem poäng. Syftet med det är enligt kursplanen "att ge studenten möjlighet till vidgade och fördjupade studier med tydlig koppling till lärarverksamheten." I anslutning till examensarbetet fördjupar studenten sig i vetenskapsteori och forskningsmetodik.

Utvärdering och kvalitetssäkring

Högskolan har ett kvalitetsutvecklingsprogram. Institutionen för humaniora tillämpar gängse uppföljningsmetoder med utvärdering efter varje avslutad kurs. Satsningen på IT framhålls som en kvalitetssäkringsgaranti. Den av Högskoleverket tillsatta gruppen för granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby anser emellertid att högskolan behöver precisera vad de menar med att vara nationellt ledande

inom IT-området och vad som menas med t.ex. IT-pedagogik¹. Planer för kvalitetssäkring av en framtida lärarutbildning finns. Utbildningen ska utvärderas under kursernas lopp, efter utbildningsmomenten och med en yrkesverksam period för studenten som referensram. Externa examinatorer, nätverksgranskningar och expertgranskningar planeras att användas.

Samverkan med fältet

En av utgångspunkterna inför planeringen av gymnasielärarutbildningen är att den yrkesverkamme läraren är delaktig i ämnes- och verksamhetsutvecklingen på skolan, ”vilket medför att han/hon behöver utveckla goda kontakter mellan skola och samhälle samt följa med i skolforskning och utbildningsdebatt”.

Lokaler

Lärarutbildningen är förlagd till Karlskrona. Lokalerna är enligt uppgift rymliga och ändamålsenliga med balans mellan behov och tillgång.

Bibliotek och litteratur

För närvarande finns ca 80 volymer och 9 tidskrifter inom pedagogik inköpta vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby. Nyanskaffningar pågår inom det pedagogiska området. Genom söksystem ges möjligheter till snabb och effektiv beställning av litteratur. Genom högskolans nätverk är följande databaser tillgängliga: Libris, Artikelsök, ERIC och ISI. Antalet volymer inom pedagogik på Blekinge Internationella Högskola som inte direkt är inriktade mot vård/omsorg uppgår till ca 500.

Inom de ämnen som är aktuella för ämnesstudier (engelska, svenska och historia) finns det följande antal volymer i biblioteket vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby: engelsk språkvetenskap (300), engelsk skönlitteratur (750), allmän språkvetenskap (650), svensk språkvetenskap (300), litteraturvetenskap (950), historia (700).

---

¹ Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby, Högskoleverkets rapportserie 1997:13 R.

Informationsteknik

Informationstekniken är ett centralt tema för all utbildning vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby. Användandet av IT-verktyg ska genomsyra gymnasielärarytbildningen. De studerande ska bekantas med IT som fenomen, IT som redskap för eget lärande och IT i egen undervisning. Ett kritiskt förhållningssätt i relation till informationsteknik ska befrämjas. Högskolans företrädare ser det snarare som en mer konsekvent tillämpning av redan existerande pedagogik än som ett nytt pedagogiskt grepp.

Internationalisering

Institutionen för humaniora har ett omfattande internationellt nätverk inom framför allt ämnet engelska. Inom detta ämne har vi dock ej kunnat märka att det finns någon utlandsförlagd del av utbildningen. Några planer för internationalisering av lärarytbildningen har ej presenterats.

Förslag och motivering – Högskolan i Karlskrona/Ronneby

Förslag

Vi föreslår att Högskolan i Karlskrona/Ronneby ej ges rätt att utfärda gymnasielärarexamen.

Motivering

Högskolan har kommit en bra bit på väg mot utvecklandet av en gymnasielärarytbildning. Högskolans profilering mot tillämpad informationsteknik kan på ett positivt sätt bidra till denna utveckling. Den balanserade syn på informationsteknikens möjligheter i utbildningen som högskolan har kan stödja den ambition mot problembaserad, kommunikativ och sökande inläring som uppenbarligen finns.

Den praktisk-pedagogiska utbildningen präglas av en genomtänkt planering vad gäller såväl den teoretiska som den skolförlagda delen av utbildningen. Det finns en tydlig framförhållning i den väl utbyggda praktikorganisation som har skapats.

Det finns ett intresse och engagemang kring lärarytbildningen som genomsyrar hela organisation från rektor till studerande via ämneslärare, pedagogiklärare och praktikhandledare.

Det finns en grund för att bygga upp en gymnasielärarytbildning vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby. Samtidigt finns det emellertid ett antal avgörande brister som innebär att vi måste avstyrka ansökan om gymnasielärarexamen.

Högskolan i Karlskrona/Ronneby har i sin ansökan beskrivit en gymnasielärarytbildning som förutom fristående ämnesstudier består av praktisk-pedagogisk utbildning omfattande 40 poäng. En gymnasielärarytbildning består emellertid av en helhet omfattande minst 180 poäng där ämnesstudierna innehåller didaktiska inslag och ses som en integrerad del av utbildningen. I en

miljö där det finns en hel lärarutbildning är det rimligt att fristående ämnesstudier kan kombineras med ett års praktisk-pedagogisk utbildning till en gymnasielärarexamen. Vi bedömer det däremot inte som lämpligt att ge rätt att utfärda gymnasielärarexamen i en miljö som saknar denna helhet. Problemet accentueras av att det inte finns en sammanhållen ledning för en hel lärarutbildning vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby samt att den metodiska och ämnesdidaktiska kompetensen på högskolan är svag.

Ett annat problem är högskolans lärarutbildningsmiljö. De förhållandevis få lärarna samt det ringa antalet studenter och ämnen leder sammantaget till svårigheter att skapa och upprätthålla en kritisk och kreativ lärarutbildningsmiljö. Storleken innebär att de lärarstuderandes möjligheter till kontakter med andra ämnesområden och breddning av utbildningen begränsas.

Det finns en intention att utveckla ämnet pedagogik. Det är dock noterbart att ämnet undervisningsmässigt befinner sig i sin linda på Högskolan i Karlskrona/Ronneby. På Blekinge Internationella Högskola bedrivs utbildning inom pedagogik på 40-poängsnivå och planer finns att utveckla detta upp till 80-poängsnivå.

Lärarutbildningsrelevant forskning vid högskolan är i nuläget svagt utvecklad. Det finns även här en tydlig intention mot en uppbyggnad. Den nuvarande bristen på lärarutbildningsrelevant forskning försvårar allvarligt forskningsanknytningen av utbildningen.

Biblioteket är mycket begränsat och helt otillräckligt för studerande på gymnasielärarutbildning.

Högskolan har inga utarbetade planer för internationalisering av lärarutbildningen.

Vi bedömer att Högskolan i Karlskrona/Ronneby inte uppfyller kraven för att kunna utfärda gymnasielärarexamen.

Beskrivning av Mälardalens Högskola

Allmän beskrivning

Mälardalens högskola bildades år 1977 under namnet Högskolan i Eskilstuna/Västerås. Högskolan består nu av tio institutioner varav sex är inom naturvetenskap och teknik, två inom samhällsvetenskap, en inom humaniora och en inom vårdvetenskap. År 1995/96 hade högskolan 5 320 helårsstudenter. De två stora områdena är samhällsvetenskap (1 650) och teknik (1 560). Högskolan har rätt att utfärda de generella examina högskoleexamen, kandidatexamen och även magisterexamen i ett flertal ämnen. Utöver detta har högskolan rätt att utfärda följande yrkesexamen: barnmorskeexamen, högskoleingenjörsexamen, sjuksköterskeexamen, social omsorgsexamen och yrkesteknisk examen.

Högskolans forskningsbudget för år 1998 omsluter närmare 50 miljoner kronor. Det finns en profilering mot en handfull forskningsområden av främst teknisk natur.

Sedan flera år har Lärarhögskolan i Stockholm förlagt grundskolläraryrkesutbildning till Eskilstuna. Institutioner vid Mälardalens högskola ansvarar för ämnesutbildningen och praktikadministrationen.

Sökt läraryrkesutbildning

Mälardalens högskola ansöker om rätt att utfärda grundskolläraryrkesexamen med inriktning mot årskurserna 4–9 och gymnasieläraryrkesexamen.

De ämnen som kan vara aktuella för grundskolläraryrkesutbildningen är svenska, engelska, tyska, franska, spanska, historia, matematik, fysik, kemi, biologi och teknik.

Gymnasieläraryrkesutbildningen har som möjliga huvudämnen: svenska, engelska, tyska, historia, företagsekonomi, dataämnen, matematik och kemi. Dessutom kan något av ämnena franska, biologi eller fysik väljas som andra ämne i examen. Samtal förs med Lärarhögskolan i Stockholm om att skapa ett gemensamt läraryrkesutbildningsprogram med inriktning på yrkesämnena.

Programmen byggs upp kring en löpande sekvens av aktiviteter som genom hela utbildningstiden fokuserar på olika aspekter av den framtida yrkesutövningen. Ett system av obligatoriska och valbara kurser byggs upp. Vissa av kurserna är enbart för lärarstudier medan andra kan samläsas med andra studenter.

Organisation och ledning

En styrgrupp för lärarutbildning kommer att inrättas med ansvar för styrning, ledning och sammanhållning av lärarutbildningsprogrammen. Den kommer hierarkiskt antingen att vara placerad under eller parallellt med utbildningsnämnden. Ett tredje alternativ är en organisation med ett antal utbildningsnämnder med ansvar för sina respektive områden. I styrgruppen kommer företrädare för lärarutbildarna, de studerande, skolorna i regionen samt lärarutbildning vid annan högskola att ingå. En särskild arbetsenhet bestående av lärarutbildare kommer att handha ärendeberedning åt styrgruppen, etablering och fortsatt utveckling av nätverk av i utbildningen medverkande skolor samt samordning av tvärinstitutionella aktiviteter.

Ämnesdjup och ämnesbredd

På institutionen för humaniora är ämnena svenska, engelska, tyska, franska, spanska och historia aktuella för grundskolläro- eller gymnasieläro- utbildningen. Inom engelska, tyska, historia och dessutom litteraturvetenskap har högskolan rätt att utfärda magisterexamen. Utbildning på D-nivå bedrivs även inom svenska språket, franska och spanska. Läsåret 1997/98 ges franska emellertid bara upp till B-nivå. Bredden inom ämnena på institutionen för humaniora är tillfredsställande.

På institutionen för matematik och fysik är just de två ämnena aktuella för lärarutbildningarna. Högskolan har magisterexamensrätt i matematik/tillämpad matematik. Inom fysik bedrivs utbildning på C-nivå. Inom matematikämnet finns det en tillfredsställande bredd. I fysik är bredden ej av samma omfattning.

På institutionen för biologi och kemiteknik är det biologi och kemi som är aktuella för lärarutbildningarna. Båda ämnena studeras upp till och med C-nivå. Dessutom har högskolan magisterexamensrätt i kemiteknik. Biologi- och kemiämnet har ett brett omfång vid högskolan.

På institutionen för pedagogik och sociologi finns det magisterexamensrätt i det för en lärarutbildning avgörande ämnet pedagogik. Ämnet har en tillfredsställande bredd med möjligheter till specialisering redan på A-nivå.

Ovan nämnda institutioner ansvarar för de ämnesområden som utgör kärnan i den planerade lärarutbildningen. Även ämnen på nedanstående institutioner kan utgöra huvudämne i en grundskollärary- eller gymnasielärary-examen.

De institutioner inom det tekniska området som finns på högskolan borgar för en bredd inom detta område. Inom datateknik, elektroteknik, energiteknik och kemiteknik har högskolan rätt att utfärda magisterexamen.

På institutionen för ekonomi och informatik bedrivs utbildning med magisterexamensrätt i företagsekonomi. Utbildning i informatik bedrivs på C-nivå.

På institutionen för datateknik ges undervisning i de dataämnena som kan vara huvudämne i en gymnasielärary-examen. Magisterexamensrätt finns i både datateknik och datavetenskap/datalogi.

Högskolan har ett brett utbud av högskoleingenjör- och YTH-program. Enligt högskolan finns det planer för att detta kursutbud ska "...utvidgas både bredd- och djupmässigt, så att det utgör grunden för ett kursutbud som möjliggör uppfyllande av det nya examenskravet om minst 60 poäng ämnes-teoretisk utbildning."

Lärarkompetens

Inom institutionen för humaniora finns det ett antal ämnen som kan vara huvud- eller kompletteringsämnena i grundskollärary- eller gymnasielärary-examen. I ämnet franska finns det två disputerade varav en för närvarande är tjänstledig. I historia finns det fyra disputerade lärare varav en är inriktad mot ekonomisk historia. I litteraturvetenskap såväl som svenska språket finns det två disputerade lärare. I engelska finns det fyra disputerade varav en är docent. I tyska finns det två disputerade lärare varav en är docent. I spanska finns det en disputerad lärare.

Institutionen för biologi och kemiteknik har fyra disputerade lärare inom kemi-/kemiteknikområdet. Inom biologi finns det två disputerade varav en

är docent. Kompetens inom biologi i form av tre disputerade biologer finns på institutionen för energiteknik.

På institutionen för matematik och fysik finns det tre disputerade lärare inom fysik och en inom matematik.

Institutionen för pedagogik och sociologi har för närvarande 3,4 disputerade lektorer i pedagogik varav 1,4 är vikarierande. En av de disputerade inom detta ämne är docent.

Kompetensutveckling

Mälardalens högskola bedriver ett kompetensutvecklingsarbete i regi av sekretariatet för kompetensutveckling. På institutionerna bedrivs arbete för att utveckla pedagogiken. Exempelvis har lärarna på institutionen för humaniora regelbundna seminarier med rubriken "Pedagogiskt forum", där lärarna möts för att diskutera undervisningsfrågor. Det avsätts medel för adjunkter att bedriva forskarutbildning.

Samband mellan utbildning och forskning

Läroverksamheten kopplas till pågående forskning genom att de studerande på alla nivåer möter forskande lärare. Inte minst inom pedagogikområdet sker det omfattande forskning. Ansatser till ämnesdidaktisk forskning finns inom ett par institutioner.

Praktisk-pedagogisk utbildning

Större delen av den praktisk-pedagogiska utbildningen är skolförlagd. Från denna bas följer de kurser i pedagogik som eventuellt distribueras som distanskurser. Dessa kurser kan samläsas med yrkesverksamma lärare i fort- och vidareutbildning och eventuellt med beteendevetarstudenter.

Examensarbete

Examensarbeten kan antingen göras inom ramen för ämnesstudierna med en didaktisk inriktning och en omfattning om 10 poäng eller inom ramen

för den praktisk-pedagogiska utbildningen med anknytning till de arbetsplatsförlagda studierna och med en omfattning om 5 poäng.

Utvärdering och kvalitetssäkring

Högskolan bedriver arbetet med kvalitetssäkring systematiskt sedan flera år. Planer för kvalitetssäkring av lärarutbildningen har ännu inte behandlats. Kompetens för detta finns framför allt på pedagogiska institutionen genom det forskarprogram om utvärdering som finns där.

Samverkan med fältet

Som röd tråd i utbildningarna är anknytningen till yrkeslivet tänkt att löpa. Projektenheten Skolutveckling och Lärarutbildning har bl.a. till uppgift att samordna och utveckla högskolans aktiviteter till stöd för regionens skolor. En omfattande verksamhet sker genom långsiktigt stöd för utvecklingsprocesser inom skolor, skapande av nätverk mellan utvecklingsaktiva lärare samt kompetensutveckling och kursverksamhet. Omfattande planer finns dessutom för hur denna verksamhet ska fortskrida.

Lokaler och utrustning

Lokalerna är för närvarande otillräckliga för den expansion av högskolan som förväntas. Högskolan bygger därför nya lokaler och har beredskap för ytterligare expansion. Utrustningen inom den laborativa sidan är god.

Bibliotek och litteratur

På bibliotekssidan finns det en beredskap för lärarutbildning på grund av den till Eskilstuna lokaliserade lärarutbildningen i Lärarhögskolans i Stockholm regi. Även arbetet för utvecklandet av regionens skolor samt utbildning och forskning vid institutionen för pedagogik och sociologi har krävt en uppbyggnad av biblioteken i denna inriktning. Vid biblioteken i Eskilstuna och Västerås finns det 722 respektive 1 715 volymer och 35 respektive 35 tidskrifter inom pedagogikområdet. Totalt finns det i Eskilstuna och Västerås 20 766 respektive 46 725 volymer och 383 respektive 502 tidskrifter i högskolans bibliotek. Ett dussintal databaser innehållande referenser till vetenskaplig litteratur är tillgängliga för sökning.

Informationsteknik

Tillgången till datasalar är god. Centrum för IT i pedagogiken på pedagogiska institutionen har som uppgift att stimulera den datapedagogiska utvecklingen. Målgrupp är lärare på både högskolan och skolor i regionen. Förutom pedagogisk utvecklingsverksamhet bedriver centrat IT-pedagogisk forskning.

Internationalisering

Det kommer att finnas möjligheter för de lärarstuderande att förlägga delar av studierna till ett utländskt lärosäte. För lärarstuderande i språk arbetar institutionen i humaniora med inriktningen att kunna erbjuda en termins utlandsstudier. Inom det pedagogiska området finns det ett väl utbyggt internationellt kontaktnät.

Förslag och motivering – Mälardalens Högskola

Förslag

Vi föreslår att Mälardalens högskola ges rätt att utfärda både grundskolläraryxamen med inriktning mot årskurserna 4–9 och gymnasieläraryxamen.

Motivering

Högskolan uppfyller i huvudsak de angivna kriterierna. Vissa faktorer vill vi särskilt framhålla. På några punkter bör däremot en utveckling ske.

Det finns en viss erfarenhet av lärarutbildning vid Mälardalens högskola med anledning av den till Eskilstuna från Lärarhögskolan i Stockholm utlokaliserade lärarutbildningen och att högskolan tidigare bedrev förskollärarytutbildning. Detta bidrar till en beredskap för att bedriva lärarutbildning i egen regi.

Mälardalens högskola utgör en relativt stor miljö med en mångfald av ämnen där både djup och bredd finns. Den planerade lärarutbildningen erbjuder ett stort antal ämneskombinationer av vilka flertalet omfattar utbildning till och med D-nivå. Det för lärarutbildning centrala ämnet pedagogik är vid Mälardalens högskola väl utbyggt såväl utbildnings- som forskningsmässigt. Den relativt omfattande lärarkompetens som högskolan besitter är en förutsättning för dess ämnesdjup och ämnesbredd.

Högskolans samverkan med regionens skolor är välorganiserad. De har höga ambitioner och en väl genomtänkt strategi på detta område.

Biblioteken är under uppbyggnad. De behöver kompletteras för att erbjuda de studerande på lärarutbildningen en tillräcklig mängd litteratur.

Ledningsorganisationen är ännu inte helt klar. Den är dock på god väg att lösas, så att det ges en sammanhållen organisation för hela lärarutbildningen.

Det behövs mer genomarbetade planer för den praktisk-pedagogiska utbildningen. Dessutom behöver ämnesdidaktiken förstärkas inom ett antal ämnen.

Vi bedömer att Mälardalens högskola uppfyller kraven för att kunna utfärda både grundskollärarexamen med inriktning mot årskurserna 4–9 och gymnasielärarexamen.

Högskolan Kristianstad

Missivskrivelse

Till

Generaldirektör

Agneta Bladh

Högskoleverket

Högskolan Kristianstad har i skrivelse till Högskoleverket 1997-10-27 ansökt om rätt att få utfärda gymnasielärarexamen. Högskoleverket har tillsatt en grupp sakkunniga för att genomföra examensrättsprövningen och för att avge ett utlåtande till verket. Gruppen har bestått av rektor Lars Haikola (ordförande), Lärarhögskolan i Malmö vid Lunds universitet, professor Bengt-Erik Andersson, institutionen för barn- och ungdomsvetenskap, universitetslektor Lars-Erik Bjessmo, institutionen för samhällsvetenskap och humaniora samt prorektor Astrid Pettersson samtliga tre från Lärarhögskolan i Stockholm. Utredare Iréne Häggström, Högskoleverket har varit gruppens sekreterare.

Högskolans ansökan med underlagsmaterial för bedömningen har granskats av de sakkunniga. Kompletterande uppgifter har begärts in. Vid platsbesök har samtal förts med ledningen, lärare och studenter. Gruppen har också besökt biblioteket och besett vissa laborationslokaler.

Ansvariga för utbildningen har i förväg granskat de delar av yttrandet som beskriver verksamheten vid högskolan och den planerade gymnasielärarytbildningen.

De sakkunniga överlämnar härmed sitt yttrande angående examensrätt för gymnasielärarexamen vid Högskolan Kristianstad.

Stockholm den 14 maj 1998

Lars Haikola

Bengt-Erik Andersson

Lars-Erik Bjessmo

Astrid Pettersson

Beskrivning av Högskolan Kristianstad

Allmän beskrivning

Högskolan Kristianstad bedriver utbildning inom i huvudsak fyra sektorer: undervisning, ekonomi, teknik samt vård och omsorg. Dessutom ges utbildning i form av fristående kurser, särskilda program samt, vid ett flertal platser i regionen, kvalificerad yrkesutbildning. Inom högskolan finns sex institutioner: Institutionerna för beteendevetenskap, ekonomi, humaniora och samhällsvetenskap, matematik och naturvetenskap, teknik samt Institutionen för hälsovetenskaper. Därutöver finns två centrumbildningar, Centrum för kompetensutveckling och Centrum för livsmedelskvalitet.

Högskolan har magisterexamensrätt i pedagogik, psykologi och historia.

1998 budgeteras för 225 miljoner kronor inklusive vårdhögskolan. Antalet heltidsanställda uppgår till 320 och deltidsanställda till 200. Antalet helårsplatser i grundutbildningen 1998 beräknas till 5 200.

Befintlig lärarutbildning

Studerande inom undervisningssektorn utgör 30% av det totala antalet programstuderande vid Högskolan Kristianstad. Inom sektorn examineras fritidspedagoger (120 poäng), förskollärare (120 poäng), grundskollärare 1–7 (140 poäng med inriktning mot svenska och samhällskunskap, alternativt matematik och naturvetenskap) och 4–9 (180 poäng där det ges möjligheter till kombinationer inom såväl samhällsvetenskapliga ämnen som inom svenska och språk samt matematisk/naturvetenskapliga ämnen).

Lärarutbildningen bedrivs vid tre institutioner, nämligen institutionerna för beteendevetenskap, humaniora och samhällsvetenskap och matematik och naturvetenskap.

Sökt lärarutbildning

Högskolan Kristianstad ansöker om examensrätt för gymnasielärarutbildning. Det första studiealternativet som kan erbjudas studenten är ett gymnasielärarprogram om 180 poäng (alt. 1 enl. HF bilaga 3) där ämnesstudierna om minst 80 poäng för undervisning i ett kärn- eller karaktärsämne utgörs av naturkunskap eller samhällskunskap och där ämnesstudierna i ett andra kärn- eller karaktärsämne om 60 poäng utgörs av matematik, biologi, historia eller psykologi. Det andra studiealternativet är en praktisk-pedagogisk utbildning om 40 poäng för personer med tidigare akademisk utbildning. Den praktisk-pedagogiska delen av utbildningen planeras att starta höstterminen 1998 medan det första gymnasielärarprogrammet planeras till höstterminen 1999. Ett program inom bio/geovetenskap 140 poäng, beräknas också starta hösten 1998. Ämneskombinationen inom det programmet är tänkt att bilda grunden även för utbildningen av gymnasielärare.

Det planerade årliga intaget till gymnasielärarutbildningen är 30 studerande. Rekrytering av studenterna sker till största delen inom en radie av 4–5 mil runt Kristianstad.

Genom det nya antalet utbildningsplatser som tillförs högskolan 1998 ser man en möjlighet att öka bredden inom lärarutbildningssektorn utan att minska utbudet av utbildning för övriga sektorer.

Organisation och ledning

De nuvarande lärarutbildningarna vid Högskolan Kristianstad bedrivs inom tre institutioner. Beroende av valda ämneskombinationer kan den planerade gymnasielärarutbildningen komma att bedrivas vid fem av högskolans institutioner vilket ställer stora krav på programansvar och samordning. Det övergripande ansvaret för utbildningarnas innehåll åvilar en utbildningsnämnd, som består av elva ledamöter (lärare, studenter och allmänrepresentanter). En utbildningsledargrupp har beredande uppgifter inför nämnden. För närvarande finns på prov 1,25 tjänst som utbildningsledare för lärarutbildningen. En översyn av lärarutbildningens ledningsorganisation pågår.

Högskolan har en forskningsnämnd som ansvarar för forskning, forskarutbildning och forskningsinformation. Den har också ansvar för medelsfördelningen till forskningen.

Ämnesdjup och ämnesbredd

Högskolan avser att från höstterminen 1999 starta gymnasielärodbildning med naturkunskap och samhällskunskap som "huvudämnen". Högskoleförordningen kräver minst 80 poäng i dessa ämnen och anger att det skall finnas en ämnesfördjupning till minst 40 poäng i ett av de ingående ämnena. Genom att satsa på blockämnena naturkunskap och samhällskunskap kommer därmed det största djupet i utbildningen att ligga på det andra ingående kärn- eller karaktärsämnet på 60-poängsnivån.

Högskolan har för närvarande problem med att ge kurser på 80-poängsnivån inom det naturvetenskapliga blocket, trots att ämneskompetensen hos lärarna inom naturkunskap är bred. Satsningen på det något udda skolämnet geovetenskap förklaras bl.a. av uppfattningen att det finns en efterfrågan på utbildning med miljöprofil samt av den kompetens som finns inom lärarkåren. Det finns dessutom fördelar som uppnås genom samläsning för en av inriktningarna (biologi/naturkunskap) med kurserna inom det planerade programmet biologi/geovetenskap. En av förklaringarna till svårigheten att ge kurser på 80-poängsnivån inom det naturvetenskapliga blocket är bl.a. det behov av utrustning, som dessa ämnen för med sig.

Följande djup kan erhållas i de kurser, som har betydelse för inriktningen naturkunskap och som planeras att ges som fristående kurser läsåret 1998/99 inom institutionen för matematik och naturvetenskap:

- fysik 20 poäng
- kemi 20 poäng
- biologi 60 poäng
- geovetenskap 20 poäng
- geografi 20 poäng
- matematik 40 poäng

Följande djup kan erhållas i de kurser, som har betydelse för inriktningen samhällskunskap och som planeras att ges som fristående kurser läsåret 1998/99 inom institutionen för humaniora och samhällskunskap och institutionen för beteendevetenskap:

- samhällskunskap 40 poäng
- statsvetenskap 20 poäng
- geografi 20 poäng
- sociologi 60 poäng
- nationalekonomi 10 poäng

Magisterexamensnivå kan nås inom pedagogik, psykologi och historia.

De didaktiska aspekterna saknas än så länge i kurserna men utveckling av ämnesdidaktiken pågår.

Lärarkompetens

De flesta av högskolans lärare som tjänstgör inom lärarutbildningen har själva genomgått lärarutbildning.

Inom de *naturvetenskapliga* ämnena fanns vid tiden för platsbesöket fem disputerade lärare – två inom fysik, två inom kemi, en inom geovetenskap samt en lärare med en ”gammal” licentiatexamen inom matematik. Dessutom finns en disputerad lärare inom pedagogik med inriktning mot de naturvetenskapliga ämnenas didaktik. Fem av dessa lärare deltar i olika forskningsprojekt. Tre filosofie magstrar deltar i forskarutbildning.

Ytterligare lektorat är planerade och under tillsättning. Genomgången lärarutbildning och erfarenhet av undervisning inom det allmänna skolväsendet är meriterande vid urvalsprocessen.

Inom de *samhällsvetenskapliga* ämnena finns fyra disputerade lärare – en inom statskunskap, en inom religionsvetenskap och två inom historia.

Ett lektorat i historia är under tillsättning och ett lektorat i statsvetenskap är utlyst.

Inom de *beteendevetenskapliga* ämnena finns åtta disputerade lärare – tre inom pedagogik (samt pedagogiklektorn som tidigare omnämnts), tre inom psykologi och två inom sociologi. Ytterligare tjänster är under tillsättning.

Kompetensutveckling

Högskolan är för närvarande inne i en fas av omfattande rekrytering av forskarutbildade lärare. Strategiska medel avsätts under 1998 för kompetenshöjande åtgärder inom såväl ämnesdidaktik som allmändidaktik.

Högskolan har väl sört för lärarnas kompetensutveckling. Av de för närvarande totalt 43 personer som är aktiva i forskarutbildningen har ca 30 personer anknytning till undervisningssektorn, varav de flesta inom pe-

dagogik. Hälften av de forskarstuderande har doktorandtjänster och hälften annan finansiering.

Adjunkterna ges tillfälle till forskarutbildning med möjlighet till 200 timmars nedsättning i tjänsten. I samtliga lektorstjänster ingår forskning. Licentiaterna har möjlighet till en månads forskning per år och doktorer till två månader.

Samband mellan utbildning och forskning

Den övervägande delen av den forskning som bedrivs är ämnesinriktad. Forskningen som bedrivs inom det naturvetenskapliga området kommer de lärarstuderande till del i högre grad än vad som är fallet med den forskning som bedrivs inom det samhällsvetenskapliga området.

Av de åtta forskningsteman som inrättats vid högskolan är tre inriktade mot lärandet och lärarutbildningen. Dessa tre är "Matematikens och de naturvetenskapliga ämnenas didaktik/pedagogik", "Normer och värderingar" samt "Lärande och lärandemiljöer".

Högskolan ansöker om att från och med i vår få inrätta en professur i pedagogik och en i psykologi.

Fördelningen av forskningsmedel mellan de olika sektorerna står inte i proportion till fördelningen av medel för forskarutbildning. Detta beror enligt högskolan på att teknikområdet är mycket utrustningsintensivt.

Praktisk-pedagogisk utbildning

Specifikt för lärarutbildningarna är den praktisk-pedagogiska utbildningen. Den skall utveckla studentens kunskap om didaktiska, pedagogiska och metodiska frågor, som är förknippade med läraryrket. Den skall också genom fältstudier och handledd praktik ge studenten erfarenhet av och handledningsberedskap för undervisning och övrigt lärararbete. Utbildningen skall dessutom grundlägga en medvetenhet om personlighetens betydelse för lärarrollen.

PPU-kursen består av fyra delkurser, "Skola-samhälle" åtta poäng, "Skola-individ" åtta poäng, en skolförlagd utbildningsdel om fjorton poäng och ett examensarbete om tio poäng.

”Skola och samhälle” behandlar skola och vuxenutbildning både nationellt och internationellt ur ett historiskt, samtida och framtida perspektiv. Kursen fokuserar skolan som organisation och arbetsplats ur ett socialpsykologiskt perspektiv. Stor vikt läggs vid den pedagogiska grundsynen. I ”Skola-individ” belyses föränderligheten i läraryrkets karaktär och innehåll. De studerande analyserar och diskuterar grupprocesser och fokuserar problem som berör relationer mellan individer och grupper.

Under den handledda praktiktiden utvecklas och fördjupas studentens förmåga att anpassa undervisningen till elevernas utvecklings- och kunskapsnivå. Förmågan att kritiskt värdera och tillämpa teoretiska kunskaper utvecklas. De studerande planerar den skolförlagda utbildningen tillsammans med lärare i pedagogik och ämnesmetodik. Genom kontinuerlig utvärdering tillsammans med handledare följs utvecklingen hos den studerande. I praktikseminarier ges tillfälle till analys, diskussion och erfarenhetsutbyte tillsammans med handledare, pedagogik- och metodiklärare.

Det finns ett väl uppbyggt kontaktnät för den praktisk-pedagogiska utbildningen. För att stärka kompetensen hos handledarna på skolan kommer en handledarutbildning om fem poäng att starta. Lärarna från de olika ämnesområdena vid högskolan skall tillsammans med handledarna bilda arbetslag och ansvara för regional samverkan. Verksamma pedagoger skall bjudas in för att föreläsa om aktuella ämnen.

Den praktisk-pedagogiska utbildningen är förlagd till termin fyra och nio för de programstuderande.

Då tveksamhet uppstår om den studerandes lämplighet eller förmåga att tillgodogöra sig utbildningen skall berörd lärare via utbildningsledare ta initiativ till en prövning huruvida den studerande bör avrådas eller ej. Prövningen skall göras av ledningen för utbildningen i samråd med lärarna och den studerande.

Examensarbete

Examensarbetet omfattar totalt 10 poäng och utförs inom den praktisk-pedagogiska kursen. Uppsatsarbetet utgör fem poäng och de resterande fem poängen utgörs av vetenskapsteori och metod. I anslutning till metoddelen analyseras forskningsprocessen stegvis från val av forskningsområde till

redovisning av rapporten. Den studerande genomför under handledning ett individuellt arbete med en metodisk/didaktisk inriktning. Arbetet presenteras och behandlas vid ett seminarium genom opposition och försvar. Ytterligare ett uppsatsarbete om fem eller tio poäng skall genomföras i huvudämnet.

Utvärdering och kvalitetssäkring

Högskolan har tagit till sig den kritik som framförts vid den granskning av kvalitetsarbetet som tidigare genomförts av Högskoleverket. Högskolestyrelsen har prioriterat kvalitetsutvecklingsarbetet och kommer under hösten 1998 att besluta om ett program för kvalitetsutveckling, vars riktlinjer redan är fastställda. Ett strategiskt kvalitetsråd har tillsatts för att bl.a. ta fram ett kvalitetsutvecklingsprogram och för att stödja kvalitetsarbetet vid högskolan. I rådet ingår studeranderepresentanter. Rådet driver projekt bl.a. genom s.k. kvalitetsteam. Exempel på projekt under vårterminen 1998 är enkätundersökningar av olika slag. Resultaten av undersökningarna skall sedan följas upp med åtgärdsprogram. Ett kvalitetsteam arbetar med underlaget till ett heltäckande system för program och kursutvärderingar.

Inom lärarutbildningen har ett projekt under ledning av utbildningsledaren startats. I projektet deltar studeranderepresentanter från varje "klass". De skall följa såväl den högskoleförlagda undervisningen som den praktikförlagda samt löpande utvärdera verksamheten. Studerande från de olika årskurserna skall tillsammans med ansvariga lärare och utbildningsledare analysera utbildningen för att kunna utveckla och förändra programmen.

Kursvärderingar och terminsvärderingar utförs. Innevarande termin testas ett paket av kursvärderingar. Högskolan försöker nu att få fram ett heltäckande system för dessa utvärderingar.

En referensgrupp med två representanter från varje klass har tillsatts. De träffas två gånger per år. Referensgruppen arbetar med olika teman. Ett tema är Studerandemedverkan, ett annat är Informationsflödet och ytterligare ett är Longitudinell utbildning. På lärarsidan finns en motsvarande grupp, som arbetar med samma frågor. Dessa grupper träffas sedan för en gemensam diskussion runt dessa olika teman.

Samverkan med fältet

Högskolan strävar efter en regional samverkan med fältet. Det sker bl.a. genom att det i utbildningsnämnden, som ansvarar för lärarutbildningarna, sitter två allmänföreträdare. Olika gemensamma aktiviteter som t.ex. praktikorganisation skall skapa mötesplatser och ge möjlighet till dialog. Praktikorganisationen är en central del i försöken att få till stånd en stark regional samverkan.

I februari startade en framtidsgrupp med nationellt och regionalt representantskap. Sådana grupper finns för närvarande för både barn- och omsorgsutbildningarna och för grundskollärarytbildningarna. Centrum för kompetensutveckling är ett viktigt forum för högskolan och fungerar som en länk mellan högskolan och det omgivande samhället.

Lokaler och utrustning

Sedan 1995 finns högskolans samtliga utbildningar samlade på ett campusområde. Detta möjliggör viss samordning av gemensamma basresurser. De naturvetenskapliga ämnena förefaller väl utrustade då det gäller laborationslokaler, men anpassning av lokaler för gymnasielärarytbildningen har ännu ej hunnit ske.

Bibliotek och litteratur

Högskolans bibliotek finns i ljusa och ändamålsenliga lokaler med tillgång till ca 200 studieplatser. Bibliotekets bestånd omfattar ca 62 000 böcker och 400 tidskrifter och förefaller vara väl försörjt inom de områden som expertgruppen granskade. Biblioteket blir under våren 1998 registrerande Librisbibliotek.

Högskolan satsar medvetet på sitt bibliotek, som nyligen erhöll en miljon kronor extra för inköp av fördjupningslitteratur. Biblioteket har för närvarande öppet 56 timmar per vecka och används flitigt av de studerande. Det föreligger ett gott samarbete mellan institutionerna och biblioteket och förutom högskolebiblioteket har den matematiska-naturvetenskapliga institutionen ett eget bibliotek. Genom goda kontakter mellan biblioteket och de olika utbildningarna kan biblioteket hålla sig à jour med de förändringar som sker inom utbildningen.

Informationsteknik

Samtliga högskolans arbetsplatser är datornätanslutna. Samtliga studerande inom undervisningssektorn erbjuds en grundläggande datoranvändarutbildning på ca 100 timmar. Högskolan har investerat i ca 300 datorarbetsplatser för undervisning och självstudier.

Internationalisering

Högskolan Kristianstad är en av initiativtagarna till ett nätverk för utveckling och förnyelse av lärarutbildning. Nätverket, som leds från Kristianstad, består av högskolor från olika delar av Europa. Det startade 1982 och består nu av 16 enheter med lärarutbildningar. Inom nätverket har kurser inom miljöutbildning och tvärkulturell utbildning utvecklats samt ett regelrätt student- och lärarutbyte. Högskolan deltar dessutom aktivt i två treåriga Tempusprojekt och i två Nordplusnätverk.

1997 var det totala antalet utresande studenter 66 och inkommande 37.

Ett sekretariat samt ett råd arbetar för att föra in ett internationellt perspektiv i högskolans samtliga kurser.

Förslag och motivering – Högskolan Kristianstad

Förslag

Vi föreslår att Högskolan Kristianstad ej ges rätt att utfärda gymnasie-lärarexamen.

Motivering

Det finns flera starka sidor att framhålla i den ansökan som Högskolan Kristianstad inlämnat. Högskolan har en lång och bred erfarenhet av lärarutbildning, vilken dessutom omfattar en stor andel av högskolans verksamhet. De allra flesta lärarutbildarna har själva genomgått lärarutbildning och lärarkompetensen är hög inom de naturvetenskapliga och beteendevetenskapliga områdena. Inom det naturvetenskapliga området finns dessutom en tydlig inriktning mot ämnesdidaktisk forskning. Högskolan har överhuvud en markerad satsning på forskning av relevans för lärarutbildning. Det ges också goda möjligheter till kompetensutveckling för lärarna. Lärarutbildningen har upprättat goda kontakter med regionens skolor och barnomsorg. Hela lärarutbildningen är samlad i nyrenoverade ändamålsenliga lokaler där möjligheten till samverkan med andra högskoleutbildningar är goda. Utrustning och bibliotek är också av god standard. Sammantaget finns det, i dessa avseenden, goda förutsättningar för en kritisk och kreativ lärarutbildningsmiljö.

Det finns dock två, var för sig, avgörande svagheter. Den ena svagheten är relaterad till en fråga av principiell natur. Högskoleförordningen kräver, enligt kursfordringarna i alt. 1 som Högskolan Kristianstad söker, att gymnasielärarstudenten uppnår minst 80 poäng i ett "huvudämne" och minst 60 poäng i ett "biämne". Djupet i ett ämne skall normalt vara minst 60 poäng. Dock gäller att i det fall huvudämnet är ett s.k. blockämne räcker det att 40-poängsnivån uppnås inom något av de i blockämnet ingående ämnena.

Tidigare har rätt till gymnasielärarexamen varit kopplad till ett krav på magisterexamensrättigheter i samma ämne, ett krav som dock tagits bort. Bakom denna ambition finns krav på forskningsanknytning genom att

studenten på 80-poängsnivån skall möta lärare med aktuella forskningsfrågor och kravet att studenten skall ges möjlighet till fortsättning i forskarstudier. Statsmakternas intentioner med kravet på 80 poäng i ett ämne torde därför vara att det skall ges möjlighet för studenten att fördjupa sig upp till 80 poäng i ett och samma ämne. Blockämnena är tydliga undantag från denna regel.

Högskolan Kristianstad ansöker om examensrättigheter med just två blockämnena, naturkunskap och samhällskunskap, som huvudämnen. Detta innebär att det inom högskolans gymnasielärodbildning inte kommer att föreligga något ämnesdjup större än 60 poäng. 60-poängsnivån kommer att uppnås i biämnena men i huvudämnena kommer djupet inte att bli större än 40 poäng.

Det kursutbud som de facto erbjuds inför nästa läsår ligger i huvudsak på nivån 20 resp. 40 poäng. Vår bedömning är att det är principiellt olämpligt att bedriva gymnasielärodbildning utan att det i något ämne uppnås ett djup om 80 poäng. Av detta skäl avstyrker vi ansökan om examensrättigheter för gymnasielärodbildning vid Högskolan Kristianstad.

Den andra svagheten gäller blockämnet samhällskunskap där lärarkompetensen ej är tillfredställande. Det är dessutom, som ovan anförts, ett krav att studenten uppnår 40-poängsnivån i ett av de ingående ämnena. I de kursplaner för samhällskunskap 1–60 respektive 61–80 poäng som redovisats framgår ej att ett djup om 40 poäng uppnås i något av de ingående ämnena. Kursen 1–60 poäng är ackumulation av delkurser om 20 respektive 10 poäng. Kursen 61–80 poäng är av integrativ och ytterligare breddande karaktär. En gymnasielärodbildning med samhällskunskap som huvudämne kan därför ej vara aktuell.

Av två blockämnena återstår så naturkunskap som, enligt ovan, har ett flertal mycket starka sidor. Vår bedömning är emellertid att det är tveksamt om det är lämpligt att idka gymnasielärodbildning inom bara ett ämnesområde, även om detta är ett relativt brett område. Gymnasielärodbildningsmiljön blir liten och möjligheten till fruktbara möten minskar. Även av detta skäl avstyrker vi ansökan om examensrättigheter för gymnasielärodbildning vid Högskolan Kristianstad.

De svårigheter vi här redovisat anger att en gymnasielärodbildning vid Högskolan Kristianstad behöver stärkas och fördjupas ytterligare innan examensrättigheter ges.

Södertörns högskola

Missivskrivelse

Till
Generaldirektör
Agneta Bladh
Högskoleverket

Södertörns högskola har i skrivelse till Högskoleverket 1998-02-23 ansökt om rätt att få utfärda grundskollärarexamen med inriktning mot årskurs 4–9. Högskoleverket har tillsatt en grupp sakkunniga för att genomföra examensrättsprövningen och för att avge ett utlåtande till verket. Gruppen har bestått av rektor Lars Haikola (ordförande), Lärarhögskolan i Malmö vid Lunds universitet, tf. professor Christina Gustafsson, Uppsala universitet, Svend Pedersen, f.d. universitetslektor vid Lärarhögskolan i Stockholm, universitetslektor Folke Vernersson, Linköpings universitet. Utredare Iréne Häggström, Högskoleverket har varit gruppens sekreterare.

Högskolans ansökan med underlagsmaterial för bedömningen har granskats av de sakkunniga. Kompletterande uppgifter har begärts in. Vid platsbesök har samtal förts med ledningen, lärare och studenter. Gruppen har också besökt biblioteket och besett vissa laborationslokaler.

Ansvariga för utbildningen har i förväg granskat de delar av yttrandet som beskriver verksamheten vid högskolan och den planerade lärarutbildningen.

De sakkunniga överlämnar härmed sitt yttrande angående examensrätt för grundskollärarexamen vid Södertörns högskola.

Stockholm den 26 augusti 1998

Lars Haikola   Christina Gustafsson

Folke Vernersson   Svend Pedersen

Beskrivning av Södertörns högskola

Allmän beskrivning

Högskolans verksamhet startade 1996 i form av beställd utbildning, som framför allt genomfördes av Stockholms universitet. Idag bedriver högskolan egen utbildning som omfattar flera olika program och fristående kurser. År 1997 beviljades kandidatexamensrätt i ett antal ämnen. I augusti 1998 beviljades generell kandidatexamensrätt samt rätt att utfärda magisterexamen i etnologi, historia, företagsekonomi, statsvetenskap, kemi och molekylärbiologi.

Högskolan har för närvarande ca 2 300 helårsstudenter. Verksamheten är till största del förlagd till Flemingsberg, men även till Fittja med 150 studerande vid Mångkulturellt centrum, till Tumba med 150 studerande vid Grafiskt centrum samt till Haninge med 200 studerande. Från och med höstterminen 1998 beräknas verksamheten i Södertälje omfatta 700 studenter.

Hela högskolan befinner sig fortfarande i ett intensivt uppbyggnadsskede. Verksamheten beräknas att år 2000 omfatta ca 5 000 helårsstudenter. Byggnation pågår för totalt 600 miljoner kronor både i Flemingsberg och i Södertälje.

Högskolan har från början byggt upp en stark akademisk miljö, där integrationen mellan forskning och utbildning betonas. Tillgången till forskningsanslag är mycket god, bl.a. genom de medel som avsatts ur Östersjöstiftelsen. Totalt utgör de disponibla forskningsmedlen över 120 miljoner kronor /år. 20 miljoner avsätts för särskilda utvecklingsfrågor vilket bl. a. möjliggör för högskolan att förverkliga och säkerställa att integrationen mellan forskning och undervisning verkligen äger rum i den dagliga verksamheten. Detta sker främst genom att lärare ges möjlighet att forska och forskare att undervisa.

Sökt lärarutbildning

Högskolan ingick för ett år sedan ett avtal med Lärarhögskolan i Stockholm om att bedriva lärarutbildning vid Södertörn. Nu ansöker högskolan om

egen examensrätt för grundskollärautbildning i samhällsorienterande ämnen (So) och i naturvetenskap (Nv) med inriktning mot årskurs 4–9. (Södertörns högskola använder benämningen Nv, medan den gängse benämningen på motsvarande ämnesgrupp inom grundutbildningen är No.) Samarbetet med Lärarhögskolan har påbörjats och kommer enligt uppgift att fortsätta även om Södertörns högskola får egen examensrätt. Framför allt kommer samarbetet från början att ske inom den praktisk-didaktiska delen av utbildningen, medan den ämne-teoretiska utbildningen med särskilda lärarutbildningskurser kommer att ges av Södertörns högskola. Lärarna kommer att undervisa både inom lärarutbildningen och inom annan utbildning vid högskolan.

Utbildningen kommer att inledas med studier i pedagogik med inriktning mot didaktik, vilka från och med den andra terminen skall löpa parallellt med ämnesstudierna. Under terminerna tre till sex skall tyngdpunkten ligga på ämnesstudierna, som inte kommer att läsas var för sig utan i block. Kurserna skall utformas så att de blir akademiskt påbyggbara. Under terminerna sju till åtta kommer tyngdpunkten återigen att ligga på pedagogik med inriktning mot didaktik. Under termin nio kan studenten göra egna fria val.

Totalt planeras 180 platser för läsåret 1998/99, fördelade på 60 platser med inriktning mot naturorienterande ämnen, 90 platser med inriktning mot samhällsorienterande ämnen samt 30 platser för sökande med utländsk akademisk examen (som slussas in i lämplig inriktning).

Lärarutbildningen kommer administrativt att placeras i Södertälje men planeras att genomföras både i Flemingsberg och i Södertälje. Både lärare och studenter skall förflytta sig mellan de båda orterna. Nödvändig utrustning skall finnas både i Flemingsberg och i Södertälje, men undervisning som kräver välutrustade laborationslokaler kommer att ske i Flemingsberg. Studerande vid lärarutbildningen kommer att utgöra en stor andel av de 700 helårsstudenter som kommer att finnas i Södertälje fr.o.m. höstterminen 1998.

Kommentarer

Den ansvariga ledningen för utvecklingen av lärarutbildningen är väl förtrogen med de krav, som ställs och de olika möjligheter som står till buds för att utforma ett utbildningsprogram för grundskollärare. De ställningstaganden som gjorts är väl motiverade och genomtänkta. Den korta planeringstid som funnits för att utveckla lärarutbildningen har emellertid medfört att det fortfarande återstår mycket av förankringsarbete inom lärarkåren.

Högskolan har för avsikt att senare bredda lärarutbildningen mot en mer mångkulturell profil genom att starta lärarutbildning inom svenska, svenska 2 och språk.

Organisation och ledning

Södertörns högskola har en organisation som skiljer sig från den traditionella. Samtliga disputerade lärare är samlade i ett Lärarråd, som sammanträder en gång per år. Även studenterna är representerade i lärarrådet med tio företrädare. Lärarrådet har ett övergripande kvalitetsansvar. Där fastställs också utbildningsplaner och kursplaner efter förslag från respektive kollegium. Ett arbetsutskott med fakultetsnämndsliknande arbetsuppgifter är knutet till Lärarrådet. I arbetsutskottet ingår förutom rektor, som är ordförande, fyra lärare och två studenter.

För att undvika de nackdelar som den traditionella institutionsindelningen kan medföra, har Södertörns högskola valt att organisera verksamheten i kollegier. Dessa svarar för planering och genomförande av utbildningen samt för samordning av forskningen. För närvarande finns fyra kollegier, nämligen Kollegiet för grundutbildning, Kollegiet för forskning och forskarutbildning, Kollegiet för mångkulturella frågor i skolan samt Kollegiet för grundutbildning i Södertälje. Ytterligare ett kollegium kommer att inrättas inom en snar framtid. Ett kollegium består av ca 150 lärare, som tillhör flera olika kollegier samtidigt. Studenterna finns representerade i samtliga kollegier. I Kollegiet för forskning och forskarutbildning representeras studentkåren av doktorander. Varje kollegium leds av en föreståndare. Till stöd för föreståndaren finns en kollegienämnd som förutom föreståndaren består av fyra lärare samt två studenter.

Under styrelse och rektor finns avdelningar (till hösten 1998 fyra stycken) som har budget-, personal-, arbetsmiljö och löneansvar. Varje lärare skall ha

en administrativ tillhörighet till en avdelning, som normalt består av 30–50 anställda. Styrelse och rektor fördelar ekonomiska resurser till de olika avdelningarna varifrån grundutbildningskollegierna beställer verksamhet.

För lärarutbildningen finns en styr- och referensgrupp, som fastlägger lärarutbildningens allmänna riktlinjer. I gruppen ingår för närvarande representanter från Lärarhögskolan i Stockholm men under förutsättning att Södertörns högskola får egen examensrätt kommer gruppen att få följande sammansättning: två representanter för högskolans ledning, sex ämnesrepresentanter, sex externa representanter samt en studentrepresentant. Budgetansvaret och det övergripande ansvaret för hela programmet ligger hos grundutbildningskollegiet i Södertälje men ytterst hos Lärarrådet.

Styr- och referensgruppen har ett arbetsutskott, som består av ämnesansvarig för utbildningsvetenskap, programansvarig för lärarutbildningen och forskningsansvarig för pedagogik/didaktik. Dessa personer är också föreståndare i de tre arbetslag, som lärarna är organiserade i. De tre lärarlagen för respektive So, Nv och pedagogik/didaktik kommer att ansvara för utveckling och sammanhållning av lärarutbildningen. De tre föreståndarna ansvarar för samordningen av ämnesövergripande kurser och kursinslag.

Kommentarer

Södertörns högskola har valt en annorlunda organisation än den som vanligtvis förekommer vid universitet och högskolor. Sakkunniggruppen har enbart anledning att kommentera ledningsorganisationen för lärarutbildningen, som har en samlad ledning genom styr- och referensgruppen. Denna grupp har samma befogenheter som motsvarande organ har för andra utbildningar vid Södertörns högskola. Det kan dock konstateras att det är svårt att genomskåda styr- och referensgruppens reella möjligheter att påverka lärarutbildningen. T.ex. kan effekten av att skilja budgetansvar från det reella verksamhetsansvaret leda till problem vid verksamhetens genomförande.

Ämnesdjup och ämnesbredd

Södertörns högskola ansöker om examensrätt för grundskollärarutbildning åk 4–9 enligt alternativ 2 i examensordningen. Enligt detta alternativ uppnås examen efter fullgjorda kursfordringar om sammanlagt 140–180 poäng huvudsakligen enligt den utbildningsplan för grundskollärarutbildning

som gällde den 30 juni 1993 (UHÄ 1988-05-31). Enligt denna plan skall den grundläggande utbildningen i So-ämnena omfatta ca 95 poäng och inget av de ingående ämnena bör omfatta mindre än 20 poäng. För No-ämnena gäller samma totalsumma men där anges att fysik, kemi och teknik ej bör understiga 15 poäng. Biologi bör omfatta minst 20 poäng. I 1988 års plan ingick också en valfri fördjupning om ca 40 poäng fördelade på två av ämnena inom So respektive No. (Senare möjliggjordes för studenten att istället fördjupa sig till 60 poäng i ett ämne.) Södertörns högskola uppfyller dessa krav i samtliga ingående ämnen med undantag för fysik och teknik där 10 poäng uppnås och i religion och geografi där 15 poäng uppnås inom de obligatoriska kurserna. Alla kurser kan byggas på upp till 20 poäng. Utbildningens innehåll planeras enligt följande: 90 poäng ämnesstudier, 20 poäng fördjupning, 60 poäng pedagogik/didaktik samt 10 poäng praktik.

Kommentarer

Södertörns högskola har valt att lägga 60 poäng på pedagogik med inriktning mot didaktik och ytterligare 10 poäng på praktik. Det innebär att Södertörns högskola har valt en modell för sin grundskollärautbildning, som medför mindre utrymme för ämnesstudier än den gängse modellen. Som tidigare nämnts omfattar religionskunskap och geografi enbart 15 poäng vardera och fysik och teknik enbart 10 poäng vardera. Vidare kan fördjupning till 40 poäng uppnås i bara ett ämne. Dock innehåller pedagogik med inriktning mot didaktik även aspekter som är relevanta för ämnesstudierna, vilket medför att den verkliga skillnaden i ämnesstudiernas omfattning inte blir så stor gentemot den gängse modellen med 40 poäng praktisk-pedagogisk kurs och därmed ett större antal poäng fördelade direkt på ämnesstudierna. Detta kan däremot innebära att pedagogik/didaktikämnet blir svårt att avgränsa och identifiera.

De "breda" kurserna i Nv och So förefaller dock vara väl genomtänkta. Biologiämnet har en tyngdpunkt mot fysiologi och molekylärbiologi vilket får till följd att inslagen av "grön biologi" är mindre omfattande. En kurs i humanbiologi om 4 poäng har inrättats i syfte att förstärka skolanpassningen i biologistudierna. Därmed förefaller biologiämnet vara väl anpassat för lärarutbildningens behov. Vad beträffar geografiämnet är det väsentligt att även de naturgeografiska delarna beaktas. I religionskunskap är det nödvändigt att etiska frågor med relevans för skolan ges ett tydligt utrymme.

Lärarkompetens

Södertörns högskola har svårt att idag ge en fullständig förteckning över de lärare som skall undervisa i de olika ämnena, som ingår i lärarutbildningen. Eftersom man fortfarande befinner sig i ett uppbyggnadsskede sker kontinuerlig rekrytering. Men redan idag är lärarkompetensen vid Södertörns högskola mycket god, framför allt vad gäller lärarnas akademiska meriter. De flesta av lärarna är disputerade och många är docent- och professorskompetenta. Vid tillsättning av nya tjänster avser högskolan att låta pedagogisk meritering väga tungt.

Samtliga lärare som hittills varit aktuella för lärarutbildningen inom So-ämnena är disputerade och har egna pågående forskningsprojekt. Några har också egen lärarutbildning. Dock saknas ännu lärare i religionskunskap.

Det finns ett antal presumtiva lärare till Nv-ämnena och flertalet av de fast anställda forskarna är docentkompetenta. Inom kemi finns för närvarande fem fast anställda forskare och inom biologi elva, medan det inom fysik för närvarande ej finns någon fast anställd forskare men väl två disputerade lärare med lång undervisningserfarenhet. För att täcka lärarbehovet i teknik har ett samarbete etablerats med KTH-Södertälje.

Också av de lärare som skall undervisa i pedagogik/didaktik kommer flertalet att vara disputerade.

Kommentarer

Södertörns högskola har en hög lärarkompetens. De många kompetenta och för lärarutbildningen presumtiva lärare som finns vid Södertörns högskola utgör en god förutsättning för att lärarstudenterna skall förmedlas kunskaper med tillräckligt ämnesdjup och med relevant forskningsanknytning. Vi förutsätter att högskolan anställer behöriga lärare också i de ämnen där det idag saknas kompetens, t.ex. i religionskunskap. Det är angeläget att pedagogiska meriter ges stor tyngd vid anställning av lärare.

Kompetensutveckling

Högskolans mål är att alla lärare skall forska minst 25 % av sin tjänstgöringstid. Därmed ges möjligheter till kompetensutveckling inom ämnesstudierna för de undervisande lärarna.

Högskolan anordnar regelbundet pedagogdagar med olika innehåll för att utveckla den pedagogiska/didaktiska kompetensen.

För att kunna svara mot de särskilda krav som ställs på skolhandledarna får dessa genomgå en handledarutbildning vid Södertörns högskola. Kursen omfattar fem poäng och utgör ett första steg i en vidareutbildning i pedagogik/didaktik.

Kommentarer

Möjligheterna för lärarna till kompetensutveckling genom forskning är vid Södertörns högskola ovanligt gynnsamma, medan andra kompetensutvecklingssystem ännu ej är tillräckligt utvecklade. Eftersom högskolan fortfarande befinner sig i ett uppbyggnadsskede råder en stark pionjäranda och behovet av kompetensutveckling har ännu inte klart framgått. Ambitionen att stärka skolhandledarnas teoretiska kompetens får ses som en angelägen uppgift med tanke på att dessa (utan hjälp av "metodiklektorer") i Södertörns modell skall representera beprövad erfarenhet och lärarnas "tysta kunskap".

Samband mellan utbildning och forskning

Till lärarutbildningen vid Södertörns högskola kommer att knytas tre forsknings- och resurscentra med didaktisk inriktning, nämligen Mångkultur, Skapande IT och Tematisk didaktik. Vid Mångkulturellt centrum i Fittja kommer flera tjänster att inrättas, bl. a. en tjänst på docentnivå med ansvar för det mångkulturella inslaget i lärarutbildningen. De båda forskningscentra Skapande IT och Tematisk didaktik, skall förutom att tjäna som utbildningsplats för skolhandledare också förse studenterna med utbildning på vetenskaplig grund och fungera som en länk mellan grundutbildning och forskning.

Kommentarer

Forskningsinriktningen mot didaktik och skolans behov är ännu svagt utvecklad men kommer att förstärkas genom de forsknings- och resurscentra som nu byggs upp.

Högskolan har genom tjänstekonstruktionen med minst 25 % forskning och minst 25 % undervisning i samtliga lärar/forskartjänster sörjt väl för forsknings-

anknytningen i utbildningen och därigenom skapat ett ovanligt kraftfullt samband mellan utbildning och forskning.

Praktisk-pedagogisk utbildning

Specifikt för lärarutbildningarna är den praktisk-pedagogiska utbildningen. Den skall utveckla studentens kunskap om didaktiska, pedagogiska och metodiska frågor, som är förknippade med läraryrket.

Vid Södertörns högskola planeras den praktisk-pedagogiska utbildningen att indelas i tre delar, nämligen högskoleförlagd pedagogik med inriktning mot didaktik (40 poäng), skolförlagd pedagogik (20 poäng) samt yrkespraktik (10 poäng). Avsikten med detta är att klargöra att den skolförlagda delen av utbildningen omfattar mer än undervisningspraktik. För att lära studenten att använda teorin för att förstå verkligheten och att finna lösning på verklighetens frågor i teorin har högskolan valt att, mer än vad som är vanligt, samordna den skolförlagda utbildningen med den högskoleförlagda.

Den skolförlagda utbildningen skall förläggas med en dag per vecka under sju terminer samt en sammanhängande vecka under första året. Studenterna skall vara knutna till samma skola under ett år. Den skolförlagda delen av utbildningen skall planeras gemensamt mellan ansvarig högskolelektor och skolhandledare. Examinator för den skolförlagda praktiken är den undervisande läraren i samråd med skolhandledaren. Valet av skolor är beroende av vilka som anmäler intresse. För att ge studenten så bred erfarenhet som möjligt strävar Södertörns högskola efter att rekrytera handledare från skolor av olika slag.

Yrkespraktiken skiljer sig från den tidigare skolförlagda utbildningen genom att studenten får ansvar för större helheter och för att sammanfoga teori och praktik i utövandet av läraryrket.

Möjligheter till avrådan från fortsatta studier finns, då det visar sig att studenten gjort ett olämpligt yrkesval. Vid avrådan skall synpunkter inhämtas från berörda lärare, skolhandledare och studenthälsovården. Beslut om avrådan tas av ämnesansvarig lärare i pedagogik i samråd med övriga lärare i ämnet.

Kommentarer

I utbildningsplanen för grundskolläraryxamen åk 4–9 finns ambitionen hos Södertörns högskola att göra pedagogik med inriktning mot didaktik till ett huvudämne för kandidat- respektive magisterexamen. Enligt planen uppgår ämnet till 60 poäng. Vi bedömer att ämnet ännu inte har fått en homogen utformning och för närvarande har större bredd än djup och därmed inte når upp till den progression som är nödvändig för ett huvudämne i kandidat- och magisterexamen. Sakkunniggruppens huvudsakliga ställningstagande då det gäller ämnet pedagogik/didaktik gäller emellertid huruvida ämnet uppfyller kraven för grundskolläraryxamen eller ej. Vi anser att detta krav är väl uppfyllt.

Praktikorganisationen förefaller vara teoretiskt väl genomtänkt, men eftersom den bygger mycket på frivillighet och idealitet kan det bli osäkert hur genomförbar organisationen är. För att garantera att studenterna får tillgång till den praktik som är nödvändig behövs en fastare verklighetsanknytning. Vi ställer oss tveksamma till utspridningen av den skolförlagda utbildningen med en dag i veckan. Det kan leda till ytterligare splittring för den lärarstuderande, som förutom att bedriva studier vid två olika orter, dessutom skall tillbringa ytterligare en dag i veckan på en tredje ort.

Det måste klart framgå vem som är examinator för den skolförlagda utbildningen.

Examensarbete

Examensarbetet skall ge studenten träning i kritiskt, självständigt och vetenskapligt tänkande. Det utförs inom det pedagogisk/didaktiska blocket och omfattar 10 poäng på C-nivå, fördelade över terminerna sju och åtta. Dessförinnan skall studenten under fortsättningskursen i pedagogik/didaktik utföra ett uppsatsarbete om 5 poäng med ämnesdidaktisk inriktning, utföra två självständiga arbeten inom So respektive Nv, varav ett inom So är en B-uppsats inom studentens huvudämne.

Kommentarer

Den träning som examensarbetet ger är utvecklande och positiv för den studerande. När volymen tilltar ställer arbetsformen stora krav på organisation och personal vilket medför att högskolan måste ha en beredskap för detta.

Utvärdering och kvalitetssäkring

Södertörns högskola har ännu ej utarbetat och fastställt något kvalitetsutvecklingsprogram. Lärarrådet är det organ som ansvarar för att all utbildning håller en akademiskt hög kvalitet. För närvarande sker utvärdering i form av kursvärdering efter varje avslutad kurs.

Kommentarer

I det kommande arbete som högskolan står inför då det gäller kvalitetssäkring och utvärdering är det viktigt att lärarutbildningen redan från början får en synlig plats.

Samverkan med fältet

För att förbereda samverkan med fältet har Södertörns högskola tagit kontakter med Lärarnas Riksförbund, Lärarförbundet, Svenska kommunförbundet och Stockholms kommunförbund (som har representanter i styr- och referensgruppen). Informella kontakter har också tagits med kommuner, skolor och enskilda lärare på Södertörn. Ett stort antal kontakter har initierats och flera projekt har redan startat för att förbereda för goda samverkansmöjligheter med fältet.

För att öka intresset för studier inom naturvetenskapliga ämnen och för att minska avståndet mellan högskolor och gymnasieskolor har Södertörns högskola i samverkan med Stockholms universitet byggt upp ett kontaktnät med Stockholms kommunala skolor i form av "forskarskolor". Forskarskolorna har främst inriktning mot naturvetenskapliga ämnen.

Kommentarer

Högskolans förberedelse för samverkan med fältet då det gäller lärarutbildning är god. Genom avnämningarrepresentanter i styr- och referensgruppen samt fältanknutna "forskarskolor" har Södertörns högskola redan inlett ett samarbete.

Lokaler och utrustning

Verksamheten vid Södertörns högskola bedrivs huvudsakligen vid Flemingsberg. Lärarutbildningen kommer dock, som ovan beskrivits, att vara förlagd

till både Södertälje och Flemingsberg. Byggnation pågår för närvarande på båda orterna. Ett centralt campus kommer att skapas i Flemingsberg.

Det är väl sörjt och planerat för de laborationskrävande ämnena. Undervisningen i kemi kommer att ske i mycket välutrustade lokaler. Även biologilokalerna, som nu håller på att förberedas, kommer att hålla en hög standard. Teknikmomenten och troligen också fysikmomenten kommer att förläggas till KTHs lokaler i Södertälje.

Kommentarer

Sakkunniggruppen är tveksam till förläggning av undervisningen till två olika orter. Det är dels splittrande både för lärare och studenter att förflytta sig mellan de olika orterna, dels minskar det möjligheterna att uppnå den kreativa miljö som är viktig för högskolan.

Bibliotek och litteratur

Biblioteket, som är gemensamt med Hälsohögskolans i Stockholm bibliotek, innehåller ca 30 000 band och rymmer totalt 210 sittplatser. Fem procent av högskolans totala omsättning går till biblioteket, som totalt omfattar 19 anställda. Biblioteket är utrustat med en datosal, studieplatser med datorer och allmänna sökdatorer. Samarbete med Karolinska institutet och andra vetenskapliga bibliotek i Stockholm möjliggör snabba fjärrlån. Filialen i Södertälje är ett fullskalebibliotek, med tyngdpunkt på pedagogisk/didaktisk litteratur.

Kommentarer

Trots den stora satsning som Södertörns högskola gör på sitt bibliotek finns det fortfarande brister inom lärarutbildningsområdet. Det bör därför ske en koncentration för att öka litteraturen inom detta område.

Informationsteknik

Skolan har god tillgång till datorsalar och ett väl utbyggt datanätverk. En grundläggande kursplan för hur IT skall kunna integreras i undervisningen är under utveckling. Kursplanen skall vara ett stöd vid detaljplanering av basämnena. Planerna på ett forskningscentrum för Skapande IT kommer också att tjäna som utbildningsplats.

Kommentarer

Vi förutsätter att informationstekniken inriktas mot programverksamhet som gagnar de blivande lärarna och deras framtida yrkesverksamhet.

Internationalisering

Högskolan har etablerat ett system för att genom Erasmus-samarbetet ge studenterna möjlighet att genomföra en del av sina studier utomlands. Högskolans Östersjösamarbete har lett till att det finns långt framskridna planer på samarbete. Den nionde terminen inom lärarutbildningen planeras för ett helt fritt val, då det skall finnas möjligheter för studenten att studera utomlands.

Kommentarer

Internationaliseringsplanerna är goda men har ännu inte funnit sina former och nått ut till studenterna.

Förslag och sammanfattande bedömning.

Sakkunniggruppen föreslår att Södertörns högskola ges rätt att utfärda grundskollärarexamen med inriktning mot undervisning i årskurserna 4–9.

Södertörns högskola, som startade sin verksamhet 1996, befinner sig fortfarande i en stark expansion. Högskolan har tidigare fått kandidatexamensrätt i ett antal olika huvudämnen. Genom Högskoleverkets beslut i augusti 1998 erhöles generell kandidatexamensrätt samt magisterexamensrätt i flera ämnen, som nu återfinns inom den sökta grundskollärarytbildningen. Högskolans ledning ser lärarytbildningen som en nödvändig och naturlig del av det samlade utbildningsutbudet vid Södertörns högskola.

Högskolan har ännu inte hunnit utveckla en egen lärarytbildningsmiljö. Med den utbildning som redan idag sker vid högskolan och med den utveckling och etablering av lärarytbildningen som planeras, kan vi förutsetta att det inom några år har utvecklats en miljö där lärarytstudenterna får möjlighet att lära känna även andra inriktningar inom studierna och där det också ges tillfällen till kreativa möten med andra studenter. Vi utgår från att nybyggnationerna innefattar utrymmen och möteslokaler som underlättar sådana kontakter.

Vi vill betona vikten av att lärarytstudenterna får en tydlig och fast ledning. Den risk för splittring som finns genom att utbildningen planeras att genomföras vid två olika orter måste motverkas av en tydlig och sammanhållen ledning.

Södertörns högskola har under mycket kort tid byggt upp en stark akademisk miljö. De flesta av högskolans lärare är disputerade och många är docent- och professorskompetenta. Genom att forskning och undervisning ingår i samtliga tjänster finns det goda förutsättningar för studenterna att komma i kontakt med

aktuell forskning inom de olika områdena samt att få en utbildning som vilar på vetenskaplig grund. Vi vill betona betydelsen av att det vid slutrekrytering av lärare läggs stor vikt även vid den pedagogiska meriteringen.

Studenterna förefaller nöjda med den utbildning som idag ges vid högskolan. Genom att de är representerade i flertalet beredande och beslutande organ har de goda möjligheter att påverka utbildningen. De korta informationsvägarna ökar möjligheterna att snabbt föra fram och få gehör för olika synpunkter. Man bör dock vara uppmärksam på att de korta informationsvägarna kan bli längre när högskolan expanderar och lärare och studenter växlar mellan två orter.

De nya högskolorna bygger ofta upp utbildningen på andra sätt än vad de traditionella högskolorna gör t.ex. genom ämnesöverskridande utbildning. För Södertörns högskola gäller nytänkandet även för lärarutbildningen genom exempelvis ett omfattande block för pedagogik/didaktikämnet och med gemensamma block för ämnesstudierna. Genom tvärvetenskapliga studier och genom att lägga undervisning inom de olika ämnesområdena i gemensamma block blir det svårare att identifiera varje enskilt ämne. Brist på progression och identitet i fortsättningskurserna kan göra det svårt för studenterna att dels identifiera vilka kunskaper som inhämtats, dels hitta möjligheter att gå vidare inom ämnet. Högskolan måste ansvara för att aspekter som är relaterade till ämnesstudier tydliggörs så att studenterna inte hamnar i en återvändsgränd då det gäller möjligheter till fortsatta studier. Den svåra balansgången mellan nyskapande och tradition blir viktigt inte minst ur studentens synvinkel.

De avvägningar som gjorts då det gäller innehåll och poängfördelning vid utformningen av kurserna förefaller vara väl genomtänkta. Vi bedömer att omfattningen av och fördjupningen i ämnesstudierna är acceptabel fastän de understiger det gängse i svensk lärarutbildning. Det är dock viktigt att avvikelserna i ämnesstudiernas omfattning gentemot den gamla utbildningsplanen och gentemot andra lärarutbildningar i landet inte blir för stora. Sakkunniggruppen anser emellertid att den modell som Södertörns högskola vill tillämpa faller inom ramen för gällande examenskrav. Den föreslagna lärarutbildningen har en annan, men väl genomtänkt, profil som bör ges möjlighet att prövas.

Sakkunniggruppen rekommenderar Södertörns högskola att till en början begränsa sin grundskollärarytbildning till de områden som nu prövats och där kompetensen är väl uppbyggd.

Vidare rekommenderas att en omprövning av examensrättigheterna sker inom två år. Vid omprövningstillfället bör särskilt granskas praktikorganisationen, kursplanerna i ämnesstudierna samt utvecklingen av ämnet pedagogik/didaktik.

Högskoleverkets beslut

Birger Jarlsgatan 43
Box 7851, SE-103 99 Stockholm
Tfn/Phone: +46 8 453 70 00
Fax: +46 8 453 70 50

Högskolan i Karlskrona/Ronneby

Avdelningen för utvärdering och
kvalitetsarbete

Utredare
Stefan Odeberg
BESLUT
1997-12-02
Reg. nr 64-3172-96

Ansökan om rätt att utfärda gymnasielärexamen vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby

Högskolan i Karlskrona/Ronneby har ansökt om rätt att utfärda gymnasielärexamen.

Högskoleverket har anlitat en grupp av sakkunniga med uppgift att granska ansökan. Gruppen har bestått av rektor Lars Haikola (ordförande), Lärarhögskolan i Malmö vid Lunds universitet, professor Bengt-Erik Andersson, universitetslektor Lars-Erik Bjessmo och prorektor Astrid Pettersson, samtliga vid Lärarhögskolan i Stockholm. Utredare Stefan Odeberg, Högskoleverket, har varit gruppens sekreterare. Gruppens yttrande bifogas.

De sakkunniga har gått igenom ansökningshandlingarna, inhämtat ytterligare underlag och besökt högskolan. Vid besöket har samtal förts med representanter för högskolans ledning, berörda institutioner och de studerande. Vidare har biblioteket förevisats. De sakkunniga har i prövningen utgått dels från de krav som högskolelagen och högskoleförordningen ställer på den som erhåller gymnasielärexamen, dels från de kriterier för bedömning av examensrätt som har etablerats i samband med tidigare examensrättsprövningar.

De sakkunniga föreslår att ansökan avslås. De bedömer att Högskolan i Karlskrona/Ronneby på ett antal punkter ej uppfyller de kvalitativa krav man bör ställa för att ge rätt att utfärda gymnasielärexamen. De framhåller dock att högskolan har kommit en bra bit på väg i utvecklandet av en gymnasieläraryt utbildning.

Med hänvisning till sakkunnigyttrandet och med stöd av 3 § förordningen (1995:945) med instruktion för Högskoleverket avslår Högskoleverket ansökan från Högskolan i Karlskrona/Ronneby om rätt att utfärda gymnasielärarexamen. Av 13 kap. 5 § högskoleförordningen (1993:100) framgår att detta beslut inte får överklagas.

Detta ärende har avgjorts av generaldirektören efter föredragning av utredaren Stefan Odeberg i närvaro av avdelningschefen Inger Rydén Bergendahl.

Agneta Bladh

Stefan Odeberg

Kopia: Utbildningsdepartementet
Rektor Lars Haikola
Professor Bengt-Erik Andersson
Universitetslektor Lars-Erik Bjessmo
Prorektor Astrid Pettersson

Birger Jarlsgatan 43
Box 7851, SE-103 99 Stockholm
Tfn/Phone: +46 8 453 70 00
Fax: +46 8 453 70 50

Avdelningen för utvärdering och
kvalitetsarbete

Utredare
Stefan Odeberg
BESLUT
1997-12-02
Reg. nr 64-1721-97

Mälardalens högskola

Ansökan om rätt att utfärda grundskollärexamen med inriktning mot årskurserna 4–9 och gymnasielärexamen vid Mälardalens högskola

Mälardalens högskola har ansökt om rätt att utfärda grundskollärexamen med inriktning mot årskurserna 4–9 och gymnasielärexamen.

Högskoleverket har anlitat en grupp av sakkunniga med uppgift att granska ansökan. Gruppen har bestått av rektor Lars Haikola (ordförande), Lärarhögskolan i Malmö vid Lunds universitet, professor Bengt-Erik Andersson, universitetslektor Lars-Erik Bjessmo och prorektor Astrid Pettersson, samtliga vid Lärarhögskolan i Stockholm. Biträdande professor Moira Linnarud, Högskolan i Karlstad, har varit expert åt gruppen. Utredare Stefan Odeberg, Högskoleverket, var gruppens sekreterare. Gruppens yttrande bifogas.

De sakkunniga har gått igenom ansökningshandlingarna, inhämtat ytterligare underlag och besökt högskolan. Vid besöket har samtal förts med representanter för högskolans ledning, berörda institutioner och de studerande. Vidare har bibliotek förevisats. De sakkunniga har i prövningen utgått dels från de krav som högskolelagen och högskoleförordningen ställer på den som erhåller gymnasielärexamen, dels från de kriterier för bedömning av examensrätt som har etablerats i samband med tidigare examensrättsprövningar.

De sakkunniga bedömer att Mälardalens högskola uppfyller kraven för utfärdande av såväl grundskollärexamen med inriktning mot årskurserna 4–9 som gymnasielärexamen.

De sakkunniga anser dock att vissa kompletteringar bör göras. De anser det som nödvändigt att litteraturbeståndet utökas, att ledningsorganisationen löses, att mer genomarbetade planer för den praktisk-pedagogiska utbildningen utarbetas och att ämnesdidaktiken förstärks.

Med hänvisning till sakkunnigyttrandet och med stöd av 3 § förordningen (1995:945) med instruktion för Högskoleverket beslutar Högskoleverket att Mälardalens högskola har rätt att utfärda grundskollärarexamen med inriktning mot årskurserna 4–9 och gymnasielärarexamen. Verket har för avsikt att om ca tre år följa upp den givna examensrätten.

Detta ärende har avgjorts av generaldirektören efter föredragning av utredaren Stefan Odeberg i närvaro av avdelningschefen Inger Rydén Bergendahl.

Agneta Bladh

Stefan Odeberg

Kopia: Utbildningsdepartementet
Rektor Lars Haikola
Professor Bengt-Erik Andersson
Universitetslektor Lars-Erik Bjessmo
Universitetslektor Astrid Pettersson
Biträdande professor Moira Linnarud

Birger Jarlsgatan 43
Box 7851, SE-103 99 Stockholm
Tfn/Phone: +46 8 453 70 00
Fax: +46 8 453 70 50

Högskolan i Kristianstad

Avdelningen för utvärdering och
kvalitetsarbete

Utvärdering och kvalitetsarbete
Iréne Häggström
BESLUT
1998-05-27
Reg. nr 64-2974-97

Ansökan om rätt att utfärda gymnasielärexamen vid Högskolan Kristianstad

Högskolan Kristianstad har den 27 oktober 1997 ansökt om rätt att utfärda gymnasielärexamen.

Högskoleverket har anlitat en grupp sakkunniga för att genomföra examensrättsprövningen och för att avge ett yttrande som underlag för verkets beslut. Gruppen har bestått av rektor Lars Haikola (ordförande), Lärarhögskolan i Malmö vid Lunds universitet, professor Bengt-Erik Andersson, institutionen för barn- och ungdomsvetenskap, universitetslektor Lars-Erik Bjessmo, institutionen för samhällsvetenskap och humaniora samt prorektor Astrid Pettersson samtliga tre från Lärarhögskolan i Stockholm. Utredare Iréne Häggström, Högskoleverket, har varit gruppens sekreterare.

De sakkunniga har granskat ansökan, inhämtat ytterligare underlag samt besökt Högskolan Kristianstad. Vid platsbesöket har samtal förts med ledningen för högskolan samt lärare och studenter. Gruppen har också besökt biblioteket samt besett vissa laborationslokaler. De sakkunniga har vid prövningen utgått dels från de krav som ställs i högskolelag och högskoleförordning, vad beträffar den sökta examen, dels från tidigare etablerade kriterier för examensrättsprövningar.

Gruppen har avlämnat sitt yttrande till Högskoleverket den 15 maj 1998. Yttrandet bifogas.

De sakkunniga föreslår att Högskolan Kristianstad ej ges rätt att utfärda gymnasielärarexamen. Enligt de sakkunnigas bedömning behöver förutsättningarna för gymnasielärarytbildning vid Högskolan Kristianstad stärkas ytterligare innan examensrättigheter ges. Sakkunniggruppen anför två skäl till att Högskolan Kristianstad inte bör beviljas rätt att utfärda gymnasielärarexamen. Det ena skälet är att högskolans kursutbud inte ligger på en tillfredsställande fördjupningsnivå för att gymnasielärarytbildningen skall kunna ges med tillräckligt kunskapsdjup. Det andra skälet är att kravet på fördjupning till 40-poängsnivån i ett av de i blockämnet samhällskunskap ingående ämnena inte uppfylls. Inom detta blockämne är dessutom lärarkompetensen otillräcklig. Med det återstående blockämnet naturkunskap blir därmed gymnasielärarytbildningsmiljön vid högskolan alltför smal.

Beslut

Högskoleverket beslutar på grundval av de sakkunnigas yttrande att avslå ansökan från Högskolan Kristianstad om rätt att utfärda gymnasielärarexamen. Av 13 kap 5 § högskoleförordningen (1993:100) framgår att detta beslut inte får överklagas.

Högskoleverket hänvisar också till sakkunniggruppens yttrande då det gäller Högskolans i Kristianstads starka sidor och välkomnar en förnyad ansökan då ytterligare förstärkningar har genomförts.

Detta ärende har avgjorts av generaldirektören efter föredragning av utredaren Häggström. Därjämte har närvarit avdelningschefen Ögren.

Agneta Bladh

Iréne Häggström

Kopia: Utbildningsdepartementet
De sakkunniga

Birger Jarlsgatan 43
Box 7851, SE-103 99 Stockholm
Tfn/Phone: +46 8 453 70 00
Fax: +46 8 453 70 50

Avdelningen för utvärdering och
kvalitetsarbete

Utvärdering och kvalitetsarbete
Irène Häggström
BESLUT
1998-09-16
Reg. nr 641-495-98

Södertörns högskola

Ansökan om rätt att utfärda grundskollärarexamen med inriktning mot undervisning i årskurserna 4–9

Södertörns högskola har den 23 februari 1998 ansökt om rätt att utfärda grundskollärarexamen med inriktning mot undervisning i årskurserna 4–9.

Högskoleverket har anlitat en grupp sakkunniga för att genomföra examensrättsprövningen och för att avge ett yttrande som underlag för verkets beslut. Gruppen har bestått av rektor Lars Haikola (ordförande), Lärarhögskolan i Malmö vid Lunds universitet, tf. professor Christina Gustafsson, Uppsala universitet, Svend Pedersen, f.d. universitetslektor vid Lärarhögskolan i Stockholm, universitetslektor Folke Vernersson, Linköpings universitet. Utredare Irène Häggström, Högskoleverket har varit gruppens sekreterare.

De sakkunniga har granskat ansökan, inhämtat ytterligare underlag samt besökt Södertörns högskola. Vid platsbesöket har samtal förts med ledningen för högskolan samt lärare och studenter. Gruppen har också besökt biblioteket samt besett vissa laborationslokaler. De sakkunniga har vid prövningen utgått dels från de krav som ställs i högskolelag och högskoleförordning vad beträffar den sökta examen, dels från tidigare etablerade kriterier för examensrättsprövningar.

Gruppen har avlämnat sitt yttrande till Högskoleverket den 9 september 1998. Yttrandet bifogas.

De sakkunniga föreslår att Södertörns högskola ges rätt att utfärda grundskollärarexamen med inriktning mot undervisning i årskurserna 4–9.

I rapporten konstateras att lärarutbildningen vid Södertörns högskola är annorlunda uppbyggd än den gängse lärarutbildningen, bl. a. med det omfattande blocket för pedagogik/didaktikämnet och med gemensamma block för ämnesstudierna. Sakkunniggruppen bedömer dock att de avvägningar som gjorts då det gäller innehåll och poängfördelning vid utformningen av kurserna förefaller vara väl genomtänkta och att den föreslagna lärarutbildningen bör ges möjlighet att prövas.

Sakkunniggruppen rekommenderar Södertörns högskola att till en början begränsa sin grundskollärarytbildning till de områden som nu prövats och där kompetensen är väl uppbyggd.

Vidare rekommenderas att en omprövning av examensrättigheterna sker inom två år. Vid omprövningstillfället bör särskilt praktikorganisationen, kursplanerna i ämnesstudierna samt utvecklingen av ämnet pedagogik/didaktik granskas.

Beslut

Med hänvisning till de sakkunnigas yttrande beslutar Höskoleverket att Södertörns högskola har rätt att utfärda grundskollärarytexamen med inriktning mot undervisning i årskurserna 4–9.

Höskoleverket instämmer i de sakkunnigas rekommendation om att Södertörns högskola till en början begränsar sin grundskollärarytbildning till de områden som nu prövats och där kompetensen är väl uppbyggd. Höskoleverket avser att inom två år genomföra en omprövning av beslutet.

Detta ärende har avgjorts av generaldirektören efter föredragning av utredaren Häggström. Därjämte har närvarit tf. avdelningschef Ragnhild Nitzler.

Agneta Bladh

Irène Häggström

Kopia: Utbildningsdepartementet
De sakkunniga

Högskoleverkets rapportserie

- Granskning och bedömning av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor
Bilagor:
• Bilaga 1: Vägledning för lärosäten vid bedömning av kvalitetsarbete
• Bilaga 2: Handledning för bedömare av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor
Högskoleverkets rapportserie 1995:1 R
- Grundskollärarutbildningen 1995
Högskoleverkets rapportserie 1996:1 R
- Examensrättsprövning – Utbildning i biodynamisk odling
Högskoleverkets rapportserie 1996:2 R
- Tillsynsrapport – Avgiftsfri utbildning
Högskoleverkets rapportserie 1996:3 R
- Examensrättsprövning – Konstnärlig kandidat- och magisterexamen
Högskoleverkets rapportserie 1996:4 R
- Examensrättsprövning – Kyrkomusikalisk utbildning vid Skändalsinstitutet
Högskoleverkets rapportserie 1996:5 R
- Kvalitetsarbete vid universitet och högskolor
Högskoleverkets rapportserie 1996:6 R
- Vårdutbildningar i högskolan – En utvärdering
Högskoleverkets rapportserie 1996:7 R
- Årsrapport för universitet och högskolor 1994/95
Högskoleverkets rapportserie 1996:8 R
- Forskarutbildningen inom det språkvetenskapliga området – En utvärdering
Högskoleverkets rapportserie 1996:9 R
- The National Quality Audit of Higher Education in Sweden
Högskoleverkets rapportserie 1996:10 R
- Avgiftsbelagd utbildning i privat regi – En utredning
Högskoleverkets rapportserie 1996:11 R
- Kriterier för benämningen universitet – En utredning
Högskoleverkets rapportserie 1996:12 R
- Kvinnor och män i högskolan. Från gymnasium till forskarutbildning
Högskoleverkets rapportserie 1996:13 R
- Swedish Universities & University Colleges 1994/95 – Short Version of Annual Report
Högskoleverkets rapportserie 1996:14 R
- Examensrättsprövning – Teologisk utbildning vid frikyrkliga seminarier och vid Umeå universitet
Högskoleverkets rapportserie 1996:15 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Borås
Högskoleverkets rapportserie 1996:16 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Uppsala universitet
Högskoleverkets rapportserie 1996:17 R
- Examensrättsprövning – Uppföljning av teologisk utbildning
Högskoleverkets rapportserie 1996:18 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Jönköping
Högskoleverkets rapportserie 1996:19 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Karlstad
Högskoleverkets rapportserie 1996:20 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Lärarhögskolan i Stockholm
Högskoleverkets rapportserie 1996:21 R
- Högskoleprovet – Genom elva forskares ögon
Högskoleverkets rapportserie 1996:22 R
- Högskola på Gotland
Högskoleverkets rapportserie 1996:23 R
- Rätt att inrätta professorer – Högskoleverkets prövning av Högskolan i Kalmar, Karlstad, Växjö, Örebro samt Mitthögskolan och Mälardalens högskola
Högskoleverkets rapportserie 1996:24 R
- Årsrapport för universitet & högskolor 1994/95 – Kortversion
Högskoleverkets rapportserie 1996:25 R
- Förslag till meritvärdering vid urval på betyg – Högskoleverkets förslag till meritvärdering av nya och gamla gymnasiebetyg m.m.
Högskoleverkets rapportserie 1996:26 R
- Redovisning vid universitet och högskolor – Rapport till regeringen
Högskoleverkets rapportserie 1996:27 R
- Quality Audit of Uppsala University
Högskoleverkets rapportserie 1996:28 R
- Tillsynsrapport – Färfarande med inaktiva doktorander
Högskoleverkets rapportserie 1996:29 R
- Examensrättsprövning – Prövning av medieutbildningen vid Mediehögskolan i Uppsala
Högskoleverkets rapportserie 1996:30 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbete vid fem lärosäten
Högskoleverkets rapportserie 1997:1 R
- Högskoleutbildningar inom vård och omsorg – En utredning
Högskoleverkets rapportserie 1997:2 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan Kristianstad
Högskoleverkets rapportserie 1997:3 R
- Examensrättsprövning – Lärarutbildning vid högskolorna i Borås och Halmstad
Högskoleverkets rapportserie 1997:4 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Örebro
Högskoleverkets rapportserie 1997:5 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan Dalarna
Högskoleverkets rapportserie 1997:6 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Operahögskolan i Stockholm
Högskoleverkets rapportserie 1997:7 R
- Kvalitet och förändring
Högskoleverkets rapportserie 1997:8 R
- Rekruteringsmål för kvinnliga professorer – ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1997:9 R
- Examensrättsprövning – Utbildningar vid Södertörns högskola
Högskoleverkets rapportserie 1997:10 R
- Examensrättsprövning – Grundskolläraryxamen vid Högskolan i Falun/Borlänge, Högskolan i Jönköping och Högskolan i Kristianstad
Högskoleverkets rapportserie 1997:11 R
- Examensrättsprövning – Utbildningar vid Företagsekonomiska Institutet, Stockholms Musikpedagogiska Institut och Högskolan i Gävle/Sandviken
Högskoleverkets rapportserie 1997:12 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Karlskrona/Ronneby
Högskoleverkets rapportserie 1997:13 R
- Examensrättsprövning – Utbildning i pedagogiskt drama vid tre folkhögskolor
Högskoleverkets rapportserie 1997:14 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Gävle/Sandviken
Högskoleverkets rapportserie 1997:15 R
- Poänggivande uppdragsutbildning i högskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:16 R
- Årsrapport för universitet & högskolor 1995/96
Högskoleverkets rapportserie 1997:17 R
- Swedish Universities & University Colleges 1995/96 – Short Version of Annual Report
Högskoleverkets rapportserie 1997:18 R
- Årsrapport för universitet och högskolor 1995/96 – Kortversion
Högskoleverkets rapportserie 1997:19 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Mälardalens högskola
Högskoleverkets rapportserie 1997:20 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Danshögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:21 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Kungliga Musikhögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:22 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Lunds universitet
Högskoleverkets rapportserie 1997:23 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Halmstad
Högskoleverkets rapportserie 1997:24 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Kalmar
Högskoleverkets rapportserie 1997:25 R
- Kandidat- och magisterexamen vid Kungliga Musikhögskolan – Examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 1997:26 R
- Uppföljning av resurstillelningssystemet för grundläggande högskoleutbildning – ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1997:27 R
- Bilateralt forskningsamarbete med Östeuropa – ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1997:28 R
- Läkarutbildningen i Sverige – hur bra är den?
Bilagor:
• Självvärderingar och extern bedömning
• Vad säger studenterna om läkarutbildningen?
• Vad säger AT-läkare, handledare och examinatorer om läkarutbildningen?
Högskoleverkets rapportserie 1997:29 R
- Apotekarutbildningen vid ytterligare en högskola? – Ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1997:30 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Mitthögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:31 R
- Gymnasieläraryxamen vid Högskolan Dalarna, Luleå tekniska universitet och Mitthögskolan – Examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 1997:32 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor
Bilagor:
• Vägledning för lärosäten vid bedömning av kvalitetsarbete
• Handledning för bedömare av kvalitetsarbete vid universitet och högskolor
Högskoleverkets rapportserie 1997:33 R
- Konstnärlig högskoleexamen i konst och design vid fem hantverksskolor – Examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 1997:34 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Kungl. Konsthögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:35 R
- Examensmål för lärarexamina
Högskoleverkets rapportserie 1997:36 R
- Rätt att inrätta professorer – Högskoleverkets prövning av Högskolan i Halmstad, Högskolan i Karlskrona/Ronneby, Högskolan i Örebro, Idrottshögskolan samt Mitthögskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:37 R

- Magisterexamensprövning vid elva högskolor – Examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 1997:38 R
- Examinationen i högskolan – Slutrapport från Högskoleverkets examinationsprojekt
Högskoleverkets rapportserie 1997:39 R
- Tillväxt och växtvärk – Uppföljning av magisterexamensrätt på medelstora högskolor
Högskoleverkets rapportserie 1997:40 R
- Kvalitetsarbete – ett sätt att förbättra verksamhetens kvalitet vid universitet och högskolor. Halvtidsrapport för granskningen av kvalitetsarbetet vid universitet och högskolor
Högskoleverkets rapportserie 1997:41 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Kungl. Tekniska högskolan
Högskoleverkets rapportserie 1997:42 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Stockholms universitet
Högskoleverkets rapportserie 1997:43 R
- Kvinnor och män i högskolan – från gymnasium till forskarutbildning 1986/87–1995/96
Högskoleverkets rapportserie 1997:44 R
- Magisterexamen söker identitet
Högskoleverkets rapportserie 1997:45 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Skövde
Högskoleverkets rapportserie 1997:46 R
- Hur står det till med kvaliteten i högskolan?
Högskoleverkets rapportserie 1998:1 R
- De första 20 åren – utvecklingen vid de mindre och medelstora högskolorna sedan 1977
Högskoleverkets rapportserie 1998:2 R
- Quality Audit of Mid-Sweden University College
Högskoleverkets rapportserie 1998:3 R
- Särskilda utbildningssatsningar – vad blev det av dem?
En uppföljningsstudie av vissa särskilda utbildningssatsningar inom högskolan som finansierats med arbetsmarknadspolitiska medel, enligt regeringens uppdrag.
Högskoleverkets rapportserie 1998:4 R
- "En utmärkt möjlighet att byta karriär"
NT-SVUX-satsningen – vad blev det av den?
Högskoleverkets rapportserie 1998:5 R
- "Bara jag får chansen att få visa vad jag kan"
Satsningen på aspirantutbildningen – vad blev det av den?
Högskoleverkets rapportserie 1998:6 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Karolinska Institutet
Högskoleverkets rapportserie 1998:7 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Högskolan i Trollhättan/Uddevalla
Högskoleverkets rapportserie 1998:8 R
- Magister- och kandidatexamen i huvudämnen inom vård och omsorg
Högskoleverkets rapportserie 1998:9 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Konstfack
Högskoleverkets rapportserie 1998:10 R
- Högskola i dynamisk utveckling – fyra högskolors förutsättningar att bli universitet
Högskoleverkets rapportserie 1998:11 R
- Kan kiropraktor- och naprapatutbildningar inordnas i den statliga högskolan? En utredning
Högskoleverkets rapportserie 1998:12 R
- Women and men in higher education – from upper secondary to postgraduate training 1986/87–1995/96
Högskoleverkets rapportserie 1998:13 R
- Diakonivetenskap vid Ersta Sköndal högskola – Examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 1998:14 R
- Värdering & erkännande av utländsk högskoleutbildning, principer och metodik
Högskoleverkets rapportserie 1998:15 R
- Utbildning och forskning för strategisk internationalisering, Redovisning av ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1998:16 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid SLU
Högskoleverkets rapportserie 1998:17 R
- Sjöbefälsutbildningar i högskolan – En utvärdering
Högskoleverkets rapportserie 1998:18 R
- Sjöbefälsutbildning vid Comet AB – Examensrättsprövning
Högskoleverkets rapportserie 1998:19 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Chalmers tekniska högskola
Högskoleverkets rapportserie 1998:20 R
- Forsatt granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid universitet och högskolor – Utgångspunkter samt angrepps- och tillvägagångssätt för Högskoleverkets bedömningsarbete
Högskoleverkets rapportserie 1998:21 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Teaterhögskolan i Stockholm
Högskoleverkets rapportserie 1998:22 R
- Årsrapport för universitet & högskolor 1997
Högskoleverkets rapportserie 1998:23 R
- Swedish Universities & University Colleges 1997 – Short Version of Annual Report
Högskoleverkets rapportserie 1998:24 R
- Årsrapport för universitet och högskolor 1997 – Kortversion
Högskoleverkets rapportserie 1998:25 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Göteborgs universitet
Högskoleverkets rapportserie 1998:26 R
- Vetenskapsområden. Bedömning av tre högskolor
Högskoleverkets rapportserie 1998:27 R
- Ny yrkesexamina inom hälso- och sjukvård - ett regeringsuppdrag
Högskoleverkets rapportserie 1998:28 R
- Granskning och bedömning av kvalitetsarbetet vid Dramatiska institutet
Högskoleverkets rapportserie 1998:29 R

Rapporter i Högskoleverkets rapportserie
speglar Högskoleverkets officiella inställning.

Högskoleverkets rapportserie 1998:30 R
ISSN 1400-948X
ISRN HSV-R--98/30--SE

Högskoleverket är en central myndighet för frågor som rör universitet och högskolor. Verket arbetar med kvalitetsbedömningar, uppföljningar, utveckling av högre utbildning, utredningar, tillsyn, internationella frågor och studieinformation. Dessutom ansvarar verket för samordningen av det svenska universitetsdatornätet SUNET.

HÖGSKOLEVERKET
National Agency for Higher Education